

Bijlage I: Wijze waarop loonwaarde wordt vastgesteld

In artikel 6 lid 2 van de Participatiewet is opgenomen dat de gemeenteraad bij verordening regels opstelt over de wijze waarop de loonwaarde wordt vastgesteld.

In de verordening beschrijven we de methodiek van loonwaardebepaling en wie het uitvoert. Het college maakt hierbij gebruik van de 'werkwijze vaststelling loonwaarde UWV' om de loonwaarde van een persoon te bepalen. In deze bijlage zijn de stappen beschreven om de loonwaarde vast te stellen. Deze werkwijze is afgestemd met het UWV en met de regio Holland Rijnland en voldoet aan de door het Rijk gestelde voorwaarden (zorgvuldig, geobjectiveerd en transparant).

Hierna wordt de werkwijze omschreven.

Werkwijze vaststelling loonwaarde UWV

Doelgroep

De doelgroep zijn werkzoekenden die door medische en of sociaalpsychologische beperkingen worden belemmerd in hun werk. Voor deze groep komt de potentiële werkgever mogelijk in aanmerking voor loonkostensubsidie. Uitgangspunt hierbij is dat de werknemer niet in staat is het geldende wettelijk minimumloon te verdienen en staat ingeschreven in het doelgroepenregister.

De loonwaardebepaling wordt vastgesteld en uitgevoerd door deskundige en gecertificeerde arbeidsdeskundigen. Van belang is dat sociaal-medische gegevens aanwezig zijn. Dit kan in de vorm van een Sociaal Medisch Advies van UWV, of vergelijkbare informatie uit een andere bron. Indien noodzakelijk kunnen arbeidsdeskundigen collega-arbeidsdeskundigen of artsen consulteren. Deze wijze van loonwaardebepaling garandeert een deskundig, betrouwbaar en objectief advies.

Het onderzoek vindt vooral plaats op de werkplek van de werknemer.

Het bestaat uit een aantal onderdelen:

- Verzamelen van sociaal-medische gegevens voor het opstellen van een arbeidskundigwerknemersprofiel. Hierin zijn de kennis, vaardigheden en belastbaarheid van de klant opgenomen.
- Vaststellen en beschrijven van de soortgelijke functie van een collega zonder beperkingen: de functieanalyse (taken- en urenanalyse).
- Vaststellen van het loonniveau van deze collega als referentie/norm.
- Vaststellen van het prestatieniveau van de werknemer: de loonwaarde.
- Verslaglegging, verwachting loonontwikkeling en advies planning vervolgonderzoek.

De Loonwaarde vaststelling door UWV

UWV onderscheidt bij de loonwaarde vaststelling de volgende stappen:

Inventarisatie van de feitelijke taakopbouw in termen van de feitelijke uitoefening van de functie door de werknemer.

1. Het vaststellen van de normfunctie op basis van de feitelijke in de functie door de werknemer uitgeoefende taken.
2. Vaststellen bij de normfunctie behorende loonwaarde en waarden voor Tempo, Kwaliteit en Inzetbaarheid voor de hoofdtaken.
3. Beschrijven hoe de medewerker in de praktijk in de functie op de werkplek functioneert, beschreven in termen van Tempo, Kwaliteit, Inzetbaarheid per hoofdtak.
4. Beschrijven van eventuele bijzondere omstandigheden bij de functie uitoefening.
5. Het vaststellen van de prestatie van de werknemer per hoofdtak afgezet tegen de normfunctie op basis van drie kernbegrippen Tempo, Kwaliteit en Inzetbaarheid uitgedrukt in een % van de arbeidsprestatie op deze elementen in de normfunctie.
6. Het vaststellen van de werkelijke additionele kosten, waar aan de orde, uitgesplitst naar eenmalige en structurele kosten.
7. Het integraal vertalen van de uitkomsten bij Tempo, Kwaliteit en Inzetbaarheid naar een totale arbeidsprestatiewaarde van de werknemer in een % ten opzichte van de normfunctie. Dit met behulp van de rekenformule.

Nb. De rekenformule is als volgt:

%Tijdsbesteding werknemer in de taak x %Tempo x %Kwaliteit x %Inzetbaarheid.

Arbeidsprestatie

Taak tijdsbesteding

Norm tijdsbesteding

Werknemer tempo kwaliteit inzetbaarheid

Loonwaarde

t.o.v.

de gezonde

soortgelijke

1	%	%	%	%	%	%
2	%	%	%	%	%	%
3	%	%	%	%	%	%
4	%	%	%	%	%	%
5	%	%	%	%	%	%
Totaal	100%		% (G)			

Het UWV legt deze gegevens vast in een rapportage. Daarin vermelden ze de onderzoeksactiviteiten, de resultaten van het onderzoek en het advies over de loonwaarde.

Bijlage 2: Specifiek aanvraagproces loonkostensubsidie

1. Het college verstrekt overeenkomstig artikel 10d, van de wet, ambtshalve of op aanvraag, loonkostensubsidie aan de werkgever die voornemens is een dienstbetrekking aan te gaan met een persoon die behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie. In geval van een aanvraag zijn het tweede tot en met het vijfde lid van dit artikel van toepassing.
2. Het college bevestigt de ontvangst van de aanvraag schriftelijk aan de werkgever, of als de aanvraag wordt gedaan door de persoon, aan de werkgever en de persoon.
3. Een aanvraag voor loonkostensubsidie wordt, als het een persoon betreft die nog niet behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie, ook beschouwd als een aanvraag om vast te stellen of de persoon behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie, bedoeld in artikel 10c, eerste lid, onder a, van de wet.
4. Het college stelt binnen 6 weken na ontvangst van de aanvraag de loonwaarde vast, tenzij in overleg met de werkgever toepassing wordt gegeven aan artikel 10d, vijfde lid, van de wet.
5. Het college neemt bij het verstrekken van de loonkostensubsidie het administratieve proces zoals weergegeven in de Bijlage1 in acht.

Bijlage 3 Kwaliteitskader Ondersteuning met wonen Rijnstreek 2023 t/m 2026

Dit kwaliteitskader is gebaseerd op de doelstellingen en uitgangspunten uit de Wmo 2015 en de 'Kwaliteitseisen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang' van de VNG. In dit kwaliteitskader is beschreven welke voorwaarden Opdrachtgever stelt aan de door Opdrachtnemer geleverde ondersteuning. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen wettelijke eisen waaraan Opdrachtnemers moeten voldoen en aanvullende kwaliteitseisen die zijn opgesteld om te kunnen sturen op de doelstellingen van de opdracht.

Thema	Wettelijke eisen	Aanvullende kwaliteitscriteria (alle percelen)	Toetsingsdocumenten
1. Klant	<ul style="list-style-type: none"> Aanbieder heeft in een regeling de medezeggenschap van Klanten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn, vastgelegd Aanbieder heeft een regeling voor de afhandeling van klachten over gedragingen van de aanbieder jegens Klanten. 	<ul style="list-style-type: none"> Aanbieder werkt gericht, dus ook mantelzorg, informele ondersteuning en het sociale netwerk worden betrokken. Aanbieder benut aantoonbaar ervaringskennis binnen de organisatie en voert beleid ter bevordering van de inzet van ervaringsdeskundigheid bij de uitvoering van de zorgverlening. Aanbieder draagt er aantoonbaar zorg voor dat de medewerkers de Klanten passend en correct bejegenen Aanbieder draagt er aantoonbaar zorg voor dat de Klant voorafgaand aan het ondersteuningstraject geïnformeerd is over de volgende onderwerpen: algemene informatie, klachtenregeling, vertrouwenspersoon en eventuele kosten. Aanbieder wijst alle Klanten op de mogelijkheid tot het inschakelen van organisaties die informatie, advies en onafhankelijke Klantondersteuning bieden. Aanbieder zorgt voor een goede match tussen Klant en begeleider/medewerker Aanbieder is in staat om te gaan met situaties waarin Klant niet in staat is de zorgvraag te formuleren en handelt dan in het belang van het welbevinden van Klant. 	<ol style="list-style-type: none"> Klachtenregeling Klachtenregistratie Medezeggenschapsregeling Klanttevredenheidsonderzoek Klantervaringsonderzoek (extern)
2. Begeleiding en ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> Aanbieder draagt er zorg voor dat de voorziening van goede kwaliteit is. Ondersteuning is passend, d.w.z. dat deze aantoonbaar afgestemd is op reële behoeften en mogelijkheden van de Klant (en zijn/ haar netwerk) en dat deze een bijdrage levert aan de zelfredzaamheid van de Klant. 	<ul style="list-style-type: none"> Er wordt gewerkt met de methode 'één huishouden, één regisseur, één plan'. Aanbieder stelt i.s.m. met Klant en de toegang een integraal ondersteuningsplan op t.a.v. alle leefgebieden wat in elk geval het volgende omvat: <ul style="list-style-type: none"> Analyse problematiek; Analyse mogelijkheden inwoner en sociaal netwerk; Zelfredzaamheidsmatrix Beoogd resultaat; Wijze van toetsing voorgang, evaluatie en bijstelling; Afgestemde afspraken met andere vormen van zorg of hulp Geleverde ondersteuning draagt bij aan het herstel van de Klant en is gericht op uitstroom of doorstroom. Aanbieder benoemt per Klant een regiebegeleider die verantwoordelijk is voor: <ol style="list-style-type: none"> Organisatie van integrale Wmo ondersteuning rondom de Klant Afstemming & aansluiting van deze ondersteuning met ondersteuning vanuit domeinen Zvw, Justitie, jeugd etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Format ondersteuningsplan

		<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieder monitort systematisch de voortgang in doelen/ resultaten op Klant niveau en maakt dit voor zowel Klant als de trajectregisseur bij de toegang inzichtelijk. • Aanbieder ziet erop toe dat Klant ingeschreven staat in het regionale woonruimtesysteem en dat deze inschrijving behouden blijft. • Aanbieder signaleert of een Klant in aanmerking komt voor een indicatie Wlz of Zvw. Aanbieder ondersteunt de Klant samen met Gemeente bij het aanvragen van een Wlz-indicatie en een soepele overdracht naar de Wlz-aanbieder zodra Klant hiervoor een indicatie heeft gekregen 		
3.	Samenwerking in de keten	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieder investeert aantoonbaar in samenwerking met ketenpartners die binnen de regio actief zijn op het gebied van verslavingszorg, gehandicaptenzorg en GGZ. • Aanbieder werkt samen met andere Aanbieder(s) waar mogelijk en wenselijk, om begeleiding zodanig vorm te geven dat deze optimaal bijdraagt aan de te bereiken doelen. • Aanbieder zorgt waar nodig voor multidisciplinaire ondersteuning rondom de Klant waarbij behandeling (ZvW) en begeleiding (Wmo) op elkaar zijn afgestemd. • Aanbieder zorgt dat er altijd sprake is van een warme overdracht en/of nazorg bij doorstroom of uitstroom van een Klant. • Aanbieder neemt deel aan overleggen waar complexe casuïstiek kan worden besproken en waar Aanbieder(s) ervaringen uitwisselen . 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerkingsafspraken of convenanten 	
4.	Personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieder beschikt over vakbekwaam en voldoende gediplomeerd personeel • Aanbieder draagt aantoonbaar zorg voor continuïteit op het gebied van personeelsinzet en ondersteuning. • Aanbieder biedt medewerkers passende scholing • Aanbieder heeft passend beleid t.a.v. kwaliteitszorg, personeelsbeleid, scholing en AVG 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieder beschikt (al dan niet via onderaannemerschap) over begeleidingsexpertise op het gebied van GGZ, (L)VG en verslaving • Er is de mogelijkheid tot consultatie van een gedragswetenschapper/orthopedagoog die gecertificeerd is voor diagnostiek en behandeling. • Aanwezigheid in de nacht wordt door zorgprofessional (in opleiding) uitgevoerd. Er dient altijd een gediplomeerd zorgprofessional oproepbaar te zijn in de nacht. • Aanbieder beschikt over een kwaliteitsfunctionaris • De Aanbieder spant zich in voor een inclusief personeelsbeleid ten behoeve van de herkenbaarheid naar Klanten toe (genderverhouding, culturele achtergrond, leeftijd, ervaringsdeskundigheid). • Aanbieder beschikt over vrijwilligersbeleid waarin de continuïteit, kwaliteit van de ondersteuning, veiligheid, deskundigheid en waardering vrijwilligers wordt gewaarborgd. 	<ul style="list-style-type: none"> • VOG registratie hulpverleners • Werkplan • Privacy protocol • Functieboek • Opleidingsplan • Gedragscode • Vrijwilligersbeleid
5.	Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieder draagt er aantoonbaar zorg voor dat de ondersteuning aan de Klant veilig wordt verstrekt, met inachtneming van de rechten van de Klant. • De aanbieder draagt er aantoonbaar zorg voor dat de omgeving waar de 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieder heeft een veiligheidsbeleid met tenminste de volgende thema's: (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, inclusief pesten en agressie; gebruik en misbruik van middelen (alcohol/drugs); huiselijk geweld en kindermishandeling en seksueel misbruik; suïcide; toepassing handreikingen voor hulp aan slachtoffers van mensenhandel/loveboys. • Aanbieder heeft oog voor interculturele aspecten die de ondersteuning kunnen belemmeren dan wel bevorderen en sluit daarop aan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Risicoanalyse (ARBO) • Organisatiehandboek • Ontruimingsoefeningen • Ontruimingsplattegronden • BHV certificaten personeel • BHV materialen • Meldcode • Veiligheidsbeleid

	<p>ondersteuning wordt geboden veilig is voor zowel Klant, omgeving als medewerkers.</p> <ul style="list-style-type: none">• Aanbieder heeft een meldcode huiselijk geweld en (kinder-) mishandeling.• Aanbieder maakt melding van calamiteiten en geweld (bij o.a. toezichthouder WMO).	<ul style="list-style-type: none">• Persoonlijke keuzes van de inwoner met betrekking tot bijvoorbeeld religie of geaardheid worden geaccepteerd en gefaciliteerd.• Aanbieder werkt met de crisiskaart.	
--	---	--	--

Bijlage 4. Kwaliteitskader Opdracht ‘Dichtbij in de Rijnstreek’ 2022 – 2026 (Wmo)

In deze bijlage zijn de kwaliteitseisen voor de uitvoering van de Opdracht ‘Dichtbij in de Rijnstreek’ 2022-2026 voor de Wmo opgenomen. Deze uitwerking is een concretisering van artikel 3.1 in de Wmo 2015.

Wmo 2015, artikel 3.1

1. *De aanbieder draagt er zorg voor dat de voorziening van goede kwaliteit is;*
2. *Een voorziening wordt in elk geval:*
 - a. *Veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht verstrekt;*
 - b. *Afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt;*
 - c. *Verstrekt in overeenstemming met de op de beroepskracht rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de professionele standaard;*
 - d. *Verstrekt met respect voor en inachtneming van de rechten van de cliënt.*

Hieronder licht Opdrachtgever (de gemeente) toe hoe de begrippen uit lid 2 geoperationaliseerd zijn en welke documenten daarvoor relevant kunnen zijn.

Inschrijver geeft aan over welke documenten hij beschikt in zijn organisatie die deze eisen ondersteunen.

Toetsing van de kwaliteit gebeurt bij de inschrijving en in de overleggen tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer zoals beschreven in de Aanbestedingsleidraad.

De kwaliteitseisen gelden ook voor aanbieders Pgb, zij het dat kleine aanbieders, Zzp'ers en het sociaal netwerk niet over alle genoemde ondersteunende documenten zullen beschikken.

Toelichting op de tabel:

Begrip	Begrip zoals genoemd in artikel 3.1 van de Wmo
Toelichting	Toelichting van het begrip. Waar het begrip wordt toegelicht in de Memorie van Toelichting is deze toelichting overgenomen (herkenbaar aan *)
Eisen	Operationalisering van het begrip door Opdrachtgever
Ondersteunende documenten	Documenten waar een Inschrijver over beschikt en waarmee deze desgevraagd kan aangeven aan de eis te voldoen

	Begrip	Toelichting	Eisen	Ondersteunende documenten
1	Veilig	Het voorkomen van lichamelijk, geestelijk en seksueel geweld of bedreiging daar mee	Aanbieder houdt zicht op de veiligheid, beperkt veiligheidsrisico's en heft onveilige situaties op.	<ul style="list-style-type: none"> • VOG registratie hulpverleners (niet ouder dan 3 jaar) • Gedragscode • Risicoanalyse (ARBO) • Werkplan • Organisatiehandboek

		(cfm Wmo artikel 1.1.1 lid 1).	Betreft zowel veiligheid van inwoners, omgeving als medewerkers.	<ul style="list-style-type: none"> • Inspectierapport brandweer • Ontruimingsoefeningen • Ontruimingsplattegronden • BHV materialen • Privacy protocol • Meldcode • Klachtenregeling • Klachtenregistratie • Medezeggenschapsregeling • Cliëntenparticipatie
2	Doeltreffend	Inspanningen dragen daadwerkelijk bij aan het beoogde doel*	<p>Er is een persoonlijk ondersteuningsplan van de inwoner dat gezamenlijk is opgesteld en instemming van de inwoner heeft, met daarin in elk geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyse problematiek; • Analyse mogelijkheden inwoner en sociaal netwerk; • Beoogd resultaat; • Wijze van toetsing voorgang, evaluatie en bijstelling; • Afgestemde afspraken met andere vormen van zorg of hulp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klanttevredenheidsonderzoek (van Opdrachtnemer zelf) • Cliëntervaringsonderzoek
3	Doelmatig	Inspanningen en uitgaven staan in verhouding tot de opbrengsten*	Er worden geen bovenmatige kosten gemaakt of kosten die niet gerelateerd zijn aan de opdracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Governance Code Zorg • Jaarrekening • Jaarverslag • Rapportages • Inschrijving WNT register
4	Cliëntgericht	Rekening houdend met de preferenties van de inwoner*	<p>De aanbieder sluit aan op de mogelijkheden en talenten van de inwoner.</p> <p>De aanbieder zorgt voor informatie in begrijpelijke taal over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid; 	<ul style="list-style-type: none"> • Website • Voorlichtings- en communicatieplan • Werkprocedures • Bereikbaarheidsroosters

			<ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaarheid; • Activiteiten; • routine en regels. <p>De aanbieder zorgt voor continuïteit in de ondersteuning. Indien overdracht naar een andere hulpverlener noodzakelijk is, wordt dit goed gemotiveerd naar de inwoner en vindt de overdracht zorgvuldig plaats.</p>	
5	Afgestemd op reële behoeften van cliënt	Uitgaande van de eigen kracht van inwoners kijken wat aanvullend nodig is.	Zie 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Zie 2
6	Afgestemd op andere vormen van ondersteuning	Hulp of diensten op terreinen als zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, werk en inkomen*	Er wordt systeemgericht gewerkt, dus ook mantelzorg, informele ondersteuning en het sociale netwerk worden betrokken.	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerkingsafspraken of convenanten • Overzicht netwerken waaraan deelgenomen wordt • Vrijwilligersbeleid waarin de continuïteit, kwaliteit van de ondersteuning, veiligheid, deskundigheid en waardering vrijwilligers wordt gewaarborgd.
7	Op de beroepskracht rustende verantwoordelijkheid voortvloeiende uit de professionele	Indien een professionele kwaliteitsstandaard van toepassing is moet de ondersteuning in beginsel volgens die standaard worden verleend en moeten afwijkingen die de hulpverlener nodig acht kunnen worden	De aanbieder heeft passend personeelsbeleid, houdt zich aan de voor hem geldende CAO('s) en zet personeel in met de benodigde kwalificaties.	<ul style="list-style-type: none"> • Governance Code Zorg • Voor de branche geldende en/of passende certificaten en kwaliteitskeurmerken • Functieboek • Opleidingsplan

	standaard	gemotiveerd en uitgelegd*		
8	Met respect voor en inachtneming van de rechten van de inwoner	Het recht op zelfbeschikking wordt gerespecteerd en over te maken keuzes wordt overlegd op basis van goede informatie over de daaraan verbonden consequenties*.	Persoonlijke keuzes van de inwoner met betrekking tot bijvoorbeeld religie of geaardheid worden geaccepteerd.	<ul style="list-style-type: none"> • Zie 1

ARTIKEL II

Deze wijziging van de **Verordening Alphen aan den Rijn** treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2024.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn op 30 oktober 2014 en 17 december 2015 (1e wijziging), 15 december 2016 (2e wijziging), 14 december 2017 (3e wijziging), 21 november 2019 (4^e wijziging), 16 december 2021 (5^e wijziging), 15 december 2022 (6^e wijziging) en 25 april 2024 (7^e wijziging).

Behoort bij besluit van de raad van Alphen aan den Rijn van 25 april 2024, nr. 3188847

de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A.M. Timmerman

mr. drs. J.W.E. Spies

Toelichting op de Verordening sociaal domein Alphen aan den Rijn

Vanaf 2015 verandert er veel in het sociaal domein. De meest belangrijke aandachtsgebieden in het sociaal domein zijn zorg, welzijn, werk, inkomen, onderwijs, gezondheidszorg en vrije tijdsbesteding. Door de invoering van de nieuwe Jeugdwet, de Participatiewet en de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning is de gemeente Alphen aan den Rijn verantwoordelijk voor de ondersteuning en dienstverlening aan een grotere groep inwoners.

Deze extra verantwoordelijkheid biedt kansen voor de gemeente en voor onze inwoners:

- ❓ Kansen om verbindingen te leggen tussen de verschillende terreinen in het sociaal domein. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor een integrale benadering/bredere kijk op vraagstukken.
- ❓ Kansen om maatwerk te bieden bij het zoeken naar oplossingen. Hierbij gaan we uit van de inwoner of het gezin en betrekken we deze in de oplossingen.
- ❓ Kansen voor minder bureaucratie, korte lijnen, kleinschalige dienstverlening, dichtbij de inwoners, duurzame oplossingen, snellere signalering en tijdig ingrijpen bij knelpunten of problemen.
- ❓ Kansen voor kwaliteit- en doelmatigheidsvergroting.

In deze toelichting wordt de verordening artikelsgewijs toegelicht. Het algemene deel schetst de visie achter deze verordening en de ontwikkelingen voor de toekomst. De manier waarop de gemeente mensen helpt om deel te nemen aan de samenleving verschuift van 'zorgen voor' naar 'zorgen dát'. Dit heeft ook gevolgen voor de professional die aan de slag gaat met hulpvragen van onze inwoners.

Onze inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven. Wij geloven in de mogelijkheden van onze inwoners om deze verantwoordelijkheid te nemen. De meeste inwoners zijn in staat om vanuit eigen kracht zelf hun vraagstukken op te lossen. Daar waar dat niet lukt, staan familieleden, burens of vrienden klaar om te helpen. Als gemeente ondersteunen we dit door het in stand houden van algemene voorzieningen die eigen kracht en het helpen van elkaar mogelijk maken. Daarom ondersteunen wij eigen initiatief van inwoners.

Als het inwoners niet lukt, zelf of met hulp van het sociaal netwerk, vraagstukken op te lossen, helpen de gemeente en haar partners door vroegtijdig de juiste weg te wijzen of een helpende hand toe te steken. Vroegtijdige signalen pakken we zo snel mogelijk op en we voorkomen dat inwoners in problemen komen.

Als ondanks eigen kracht en preventieve inzet een inwoner toch een extra vorm van ondersteuning nodig heeft, zien wij als gemeente de opdracht die ondersteuning te organiseren. We sturen erop dat deze ondersteuning zo veel mogelijk gericht is op het versterken van de eigen kracht van de inwoner, het gezin en de kracht van het sociaal netwerk. Waar mogelijk houden inwoners daarbij de regie, zij kunnen immers zelf het beste aangeven wat ze willen en nodig hebben.

Deze visie op de kracht van onze inwoners en onze rol om hen daar in te ondersteunen vraagt om een integrale benadering van vraagstukken. Niet voorzieningen, maar de resultaten die de inwoner en/of het gezin wil bereiken

staan centraal. De voorzieningen of oplossingen die nodig zijn, zijn ondergeschikt aan het resultaat. We gaan uit van de mogelijkheden van inwoners. De focus ligt op wat iemand wél kan in plaats van op wat iemand niet kan.

Om dit te bereiken gebruiken wij de nieuwe opgaven op het gebied van Jeugd, Werk en Wmo om deze transformatie verder te helpen: van het huidige aanbod, de huidige structuren en de huidige organisaties naar een kijk op onze inwoners vanuit hun eigen leefwereld. Deze verordening draagt bij aan deze transformatie.

In onze gemeente willen we de vraagstukken integraal en in de kern aanpakken. Echter het landelijk beleid kent nog niet één wet, maar hanteert diverse wetten. Desalniettemin heeft de gemeente in deze verordening voor de drie aparte wetten (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) integraal beschreven wat de manier van benadering van hulpvragen is. In aparte hoofdstukken zijn de bepalingen uitgewerkt die specifiek voor één wet gelden. Het totaal van deze hoofdstukken geeft kaders voor de beslissing op een aanvraag.

De toegang tot de ondersteuning en dienstverlening op het sociale domein in Alphen aan den Rijn is integraal en gebiedsgericht. Dit betekent dat in alle gebieden, alle disciplines vertegenwoordigd zijn en dat zij met elkaar het toegangs- en ondersteuningsnetwerk vormen. Deze ondersteuningsnetwerken kijken samen met de inwoner naar de volledige situatie.

Deze leefwereld gaat verder dan enkel de drie wetten die opgenomen zijn in deze verordening. Het is onze ambitie deze verordening in de komende jaren uit te laten groeien tot één brede 'Verordening sociaal domein'. Om deze reden is bijvoorbeeld de ondersteuning bij inkomensvraagstukken nu al in de integrale werkwijze van deze verordening verwerkt.

Met de komst van de nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheden ontstaat voor alle gemeenten in Nederland een pioniersfase. Voor de meest optimale dienstverlening aan onze inwoners is geregelde evaluatie en bijstelling van deze verordening te verwachten en gewenst. Latere versies van deze verordening verrijken we met andere maatschappelijke terreinen die opgenomen kunnen worden in het integrale deel van de verordening.

Zoals eerder aangegeven gaat de gemeente Alphen aan den Rijn bij het invullen van haar verantwoordelijkheden in het sociaal domein uit van een vraaggestuurde dienstverlening. Dit betekent dat de dienstverlening van de gemeente en de ondersteuning die de gemeente inzet, aansluit op de wensen, persoonskenmerken, veiligheid, ontwikkeling, gezinssituatie en mogelijkheden van de inwoner.

Er wordt ingezet op het versterken van het vermogen van inwoners en hun omgeving om zelf oplossingen te formuleren en te realiseren. Dit betekent dat we sturen op duurzame oplossingen, door in de onderbouwing van de ondersteuningskeuze deze aspecten af te wegen:

1. Betrokkenheid: is de inwoner optimaal betrokken?
2. Effectiviteit: is het een oplossing voor het probleem?
3. Efficiency: wat kost deze oplossing op korte en lange termijn?
4. Wet- en regelgeving: mag het?

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- ☐ Niet overnemen maar aanvullen;
- ☐ Inwoners de kans geven hun eigen kracht te vinden en in te zetten;
- ☐ Niet uitgaan van vaststaande, vooraf beschreven producten en diensten maar van maatwerk;
- ☐ Uitgaan van een nadrukkelijke vrije handelingsruimte en mandaat voor de professional om ontschot 'te doen wat nodig is';
- ☐ Uitgaan van variëteit als norm in plaats van de te beargumenteren uitzondering;
- ☐ Niet beslissen over inwoners maar in gesprek gaan met inwoners;
- ☐ Uitgaan van het gehele huishouden en dit huishouden betrekken in de oplossingen;
- ☐ Ernaar streven inwoners zo veel mogelijk onafhankelijk te maken of te houden van gemeentelijke ondersteuning;
- ☐ De tijd nemen de inwoner en zijn sociaal netwerk te kennen, de specifieke situatie te onderzoeken en de ondersteuning daaraan aan te passen.

Deze verordening geeft invulling aan de bovenstaande uitgangspunten. De verordening geeft invulling aan één integraal proces in het sociaal domein met als vertrekpunt: 'één individu of gezin, één plan'. De vraag staat centraal in één proces, waarbij wordt gezocht naar maatwerk en verbinding op het gehele sociale domein (ongeacht de vraag van de inwoner en het terrein waarbinnen de vraag valt).

Inwoners die zich met hulpvragen bij de gemeente melden, kunnen van de gemeente verwachten dat zij goed onderzoek verricht en dat dit onderzoek in goede samenspraak met de inwoners om wie het gaat uitgevoerd wordt. Samen met betrokkenen komt de gemeente tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening.

Artikelsgewijze toelichting

Waar inwoner staat kan ook inwoners gelezen worden. Waar in de verordening wordt gesproken over 'team' betekent niet dat een heel team zich zichtbaar bezig houdt met het beantwoorden van de hulpvraag. De inwoner heeft altijd één contactpersoon met wie de gesprekken worden gevoerd.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

In dit artikel zijn bepalingen gedefinieerd, die niet in de landelijke Jeugwet, Wmo, Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening of Algemene wet bestuursrecht voorkomen en/of die kenmerkend zijn voor de situatie in onze gemeente.

Hoofdstuk 2 Integrale benadering

De integrale benadering is van essentieel belang om met inwoner(s) en het/de betrokken team(s) te komen tot het verhelderen van de hulpvraag, die de inwoner heeft op één of meerdere gebieden binnen het sociaal domein.

Artikel 2. Melding hulpvraag

In dit artikel staat beschreven hoe een inwoner een hulpvraag kan stellen aan de gemeente. Een hulpvraag kan op verschillende manieren binnenkomen bij de gemeente. Dit kan bijvoorbeeld telefonisch, op het Serviceplein of bij het wijkteam. Ook kan iemand anders namens de inwoner (op verzoek van de inwoner) om hulp vragen of dient een inwoner bijvoorbeeld een aanvraag in voor een voorziening.

In het derde en vierde lid wordt gesproken over het overleggen van de noodzakelijke gegevens. De gemeente werkt volgens de richtlijnen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) om de privacy van de inwoner te waarborgen.

Het vijfde lid is een uitwerking van de wettelijke verplichting van het college om gratis cliëntondersteuning te bieden aan inwoners met een hulpvraag (artikel 2.2.4 lid 1 sub a van de Wmo). De wet adresseert het college rechtstreeks en vraagt niet om hierover bij verordening een regeling op te stellen. De bepaling uit de wet is toch in de verordening opgenomen vanwege het belang om in de verordening een compleet overzicht van rechten en plichten van inwoners te geven. Hierbij is in het derde lid benadrukt dat de cliëntondersteuning voor de inwoner gratis is. In de memorie van toelichting bij artikel 2.2.4 van de Wmo is vermeld dat gemeenten hiermee de opdracht hebben in ieder geval een algemene voorziening voor cliëntondersteuning te realiseren, waar inwoners met een hulpvraag informatie en advies kunnen krijgen. Ook uitgebreide vraagverheldering alsmede kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij het maken van keuzes op diverse levensterreinen maken daarvan deel uit. Overeenkomstig artikel 2.3.2 lid 3 van de Wmo is bepaald dat het college de inwoner na de melding van de hulpvraag inlicht over de mogelijkheid van gratis cliëntondersteuning. Cliëntondersteuning kan worden geleverd door een partij die de gemeente heeft gecontracteerd, maar een inwoner kan zich ook laten ondersteunen door iemand uit het sociaal netwerk.

Artikel 3. Het gesprek, verslag en integraal plan

Het gesprek over de hulpvraag kan overal in de gemeente plaatsvinden, zoals bij de inwoner thuis, in een buurthuis of op het gemeentehuis. In dit artikel staat een aantal punten genoemd die in het gesprek aan de orde kunnen komen. Er zijn nog meer punten die behandeld kunnen worden, afhankelijk van de hulpvraag. Bijvoorbeeld de financiële situatie van de inwoner. Van het gesprek tussen de inwoner en een medewerker over de hulpvraag wordt een verslag op hoofdlijnen gemaakt. Dit verslag kan ook meteen dienen als integraal plan, volgens het principe één gezin, één plan. De medewerker van het team maakt dit verslag en/of plan en spreekt met de inwoner af wat een redelijke termijn is waarbinnen de inwoner dit ontvangt. Het verslag en/of plan wordt opgenomen in het dossier van de inwoner waar hij toegang toe heeft. De inwoner heeft ook de mogelijkheid om, indien gewenst, opmerkingen of latere aanvullingen aan het verslag en/of plan te laten toevoegen. Deze clausule is opgenomen zodat de inwoner regie heeft en kan hebben over de eigen hulpvraag en dus zeggenschap heeft over de inhoud van het verslag en/of plan. Zo wordt ook recht gedaan aan het principe van 'eigen kracht'.

Stappenplan bij hulpvraag of aanvraag

Het proces om te komen tot een zorgvuldige beoordeling van een hulpvraag wordt aan de hand van de stappenplannen van de Centrale Raad van Beroep van 2017 en 2018 beschreven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen aanvragen in het kader van de Jeugdwet en in het kader van de Wmo. Dit omdat deze aanvragen een ander karakter hebben die om een specifieke accenten vraagt in de beoordelingsprocedure.

Artikel 4. Aanvraag van een maatwerkvoorziening

Een aanvraag kan rechtstreeks ingediend worden bij het college. Een aanvraag voor een maatwerkvoorziening kan ook via het team ingediend worden bij het college. Uitzondering hierop is de aanvraag voor een uitkering. Deze moet gericht worden aan het college en ingediend worden bij het UWV.

Op het moment dat ouders onvoldoende meewerken aan de inzet van jeugdhulp waarbij de noodzaak voor het verlenen van de jeugdhulp door de jeugd- en gezinsteams is vastgesteld, wordt de escalatieladder doorlopen in hoeverre het niet inzetten van de jeugdhulp leidt tot ernstig nadeel bij de jeugdige. Wanneer uit een zorgvuldige afweging blijkt dat er sprake is van ernstig nadeel wordt de escalatieladder verder doorlopen; allereerst wordt de situatie intern opgeschaald en nogmaals samen met de gedragswetenschapper met het gezin besproken dat er naar oordeel van de Jeugd- en gezinsteams noodzaak is voor het inzetten van jeugdhulp en deze niet inzetten leidt tot ernstig nadeel bij de jeugdige. Er wordt getracht te achterhalen waardoor de weerstand bij de ouders op het inzetten van jeugdhulp wordt veroorzaakt en een poging gedaan deze weerstand weg te nemen. Blijven ouders de inzet weigeren dan worden zij geïnformeerd dat er dan een noodzaak wordt gezien voor het vervolgen van het traject richting een gedwongen kader. Bij jeugdigen van 16 jaar en ouder kan de afweging gezamenlijk met de jeugdige worden gemaakt om de jeugdhulp zonder akkoord van ouders in te zetten.

Artikel 5. Verstrekken van een maatwerkvoorziening

Samen met de inwoner wordt op basis van het verslag en/of integraal plan (artikel 3) gekeken welke maatwerkvoorziening het beste bijdraagt aan het verbeteren van de zelfredzaamheid van de inwoner. Hierbij worden de in lid 1 en 2 omschreven criteria gebruikt. Op basis daarvan neemt het college een beslissing welke maatwerkvoorziening ingezet wordt.

Lid 2 betreft een 'kan'-bepaling. De grondslag voor deze bepaling is artikel 2.1.3, eerste lid en tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: de Wmo 2015), waarin is bepaald dat de raad in de verordening bepaalt op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt.

In de memorie van toelichting is bij artikel 2.3.5, derde lid, van de wet (Kamerstukken II 2013-14, 33841, nr. 3, p. 148) opgemerkt dat de maatwerkvoorziening nadrukkelijk een hekkensluis is. Alleen wanneer iemand echt niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, mantelzorg en hulp van andere personen uit het sociale netwerk in staat is tot zelfredzaamheid of participatie en ook een algemene voorziening geen uitkomst biedt, is er een rol voor het college. Dat is niet het geval wanneer het gaat om diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen of andere maatregelen die naar hun aard gebruikelijk zijn (fiets, schoonmaakmiddelen, wandelstok, eenvoudige rollator). Wanneer iemand beschikt over algemeen gebruikelijke zaken, maar deze in verband met zijn beperking of problemen niet meer afdoende zijn, kan aanleiding bestaan om een voorziening te treffen. Dat is ook niet het geval als de aanvrager zijn hulpvraag redelijkerwijs van te voren had kunnen voorzien en met zijn beslissing had kunnen voorkomen, bijvoorbeeld: indien iemand is aangewezen op een rolstoel en een huis koopt waarin veel dure aanpassingen moeten worden aangebracht, had het in de rede gelegen dat de aanvrager in een al aangepast huis zou zijn gaan wonen." Er kan dan sprake zijn van verhuizing naar een inadequate woning.

Deze passage in het bijzonder – maar gelezen in samenhang met de verdere parlementaire geschiedenis – biedt een onderbouwing om het begrip 'voorzienbaarheid' in individuele gevallen een rol te laten spelen bij de afwijzing van

een maatwerkvoorziening. Zoveel volgt ook uit de passages in de parlementaire geschiedenis waaruit blijkt dat de wetgever aan heeft willen sluiten bij de huidige rechtspraak op dit punt (zie in het bijzonder de nadere memorie van antwoord, Kamerstukken I 2013-14, 33841, nr. J, p. 18).

Gelet op artikel 2.1.3, eerste lid en tweede lid, aanhef en onder a, van de wet, de genoemde wetsgeschiedenis en de huidige rechtspraak is het van belang een expliciete grondslag te hebben voor afwijzing van een maatwerkvoorziening waarbij de 'voorzienbaarheid' een rol speelt. Dit lid voorziet in een dergelijke grondslag.

Gelet op de noodzaak tot een individuele beoordeling is de weigeringsgrond als 'kan-bepaling' vormgegeven; het college van burgemeester en wethouders is daarmee altijd gegeven een inhoudelijke afweging te maken bij iedere individuele aanvraag. Met het oog op de duidelijkheid en de noodzaak tot een individuele belangenafweging is een tweede zin aan dit artikellid toegevoegd.

Belangrijke rechterlijke uitspraken, waarin de "voorzienbaarheid" en belangenafweging van een Wmo-voorziening een rol spelen zijn: Rechtbank Roermond 22-8-2008, ECLI:NL:RBROE: 2008: BE9440, Rechtbank Leeuwarden 8-10-2009, ECLI:NL:RBLEE:2009:BK1051, Rechtbank Zutphen 1-12-2010, ECLI:NL:RBZUT:2010:BO5844, CRVB 15-12-2010, ECLI:NL:CRVB:2010: B08856, CRVB 9-5-2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW6548, CRVB 21-5-2014, ECLI:NL: CRVB: 2014:1864 en Rechtbank Noord-Nederland 16-12-2014, zaaknummer AWB 14/2898.

De grote lijnen, die uit de voornoemde uitspraken naar voren komen, zijn dat in een verordening met het oog op de "voorzienbaarheid" niet als afwijzingsgrond "algemeen gebruikelijk" mag worden gehanteerd. Het college dient bij de beoordeling van de "voorzienbaarheid" van een aanvraag rekening te houden met alle van belang zijnde individuele feiten en/of omstandigheden van de aanvrager.

Hieronder vallen volgens rechtspraak in ieder geval: de persoonskenmerken van de aanvrager, zoals leeftijd, gezinssituatie, woonsituatie en/of gezondheidssituatie, de behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, waaronder verandering van woning in verband met de wijziging van leefsituatie, de capaciteit van aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien, en tenslotte ook de onverwachtheid van een optredende (medische) noodzaak tot een maatwerkvoorziening.

Lid 5 en 7 gaan over advisering. Afdeling 3:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) geeft in een aantal artikelen enige algemene bepalingen over (externe) advisering. Artikel 3:5 lid 1 van de Awb geeft aan dat in deze afdeling onder adviseur verstaan wordt een persoon of college bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren over door een bestuursorgaan te nemen beslissingen en niet werkzaam onder de verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan. In de Awb is niet geregeld dat een adviseur benoemd moet worden en in deze verordening is ook niet opgenomen wie de adviseur is. Omdat er wisselende situaties zijn, kunnen er ook verschillende adviseurs aangewezen worden.

Artikel 6. Beschikking maatwerkvoorziening Wmo en Jeugdwet

Beschreven wordt in welke gevallen de inwoner na een beslissing (artikel 5) een beschikking ontvangt. Voorts is vastgelegd wat er in ieder geval in deze beschikking moet staan. Op basis van de Awb kan een inwoner altijd bezwaar aantekenen tegen de beslissing. Een bezwaarclausule maakt standaard deel uit van de beschikking.

Artikel 7. Maatwerkvoorziening via een pgb

In het eerste lid is verankerd dat het college op grond van artikel 8.1.1 van de Jeugdwet en/of artikel 2.3.6 van de Wmo een pgb kan verstrekken. Zowel in de Jeugdwet als in de Wmo wordt een compleet beeld gegeven van de rechten en plichten van de inwoner.

In beide wetten is bepaald dat een pgb pas verstrekt wordt als:

- de inwoner op eigen kracht of met hulp uit het sociaal netwerk of met hulp van een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde, voldoende in staat is de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
- de inwoner gemotiveerd kan aantonen dat de maatwerkvoorziening die door een door de gemeente gecontracteerde aanbieder geleverd wordt, niet passend is;
- gewaarborgd is dat de ondersteuning die tot de maatwerkvoorziening behoort en die de inwoner met het budget wil inkopen, van goede kwaliteit is.

Het door de gemeente geregelde collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) heeft in beginsel voorrang op de vaak duurdere verstrekking van een pgb. Dit past ook bij de gedachte dat het college mag volstaan met de goedkoopst adequate oplossing. In de Wmo 2015 is geregeld dat inwoners, aan wie een maatwerkvoorziening verstrekt is, onder voorwaarden, het recht hebben om te kiezen voor een pgb. Voor een algemene voorziening kan dus geen pgb verstrekt worden. In de Wmo 2015 worden drie voorwaarden beschreven waaraan inwoners moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een pgb:

- Inwoners moeten het vermogen hebben om een pgb goed te besteden. Dit betekent dat de inwoner in staat moet zijn om de aan het pgb verbonden taken op een verantwoorde manier uit te voeren. De inwoner mag daarbij ondersteund worden door mensen uit zijn sociaal netwerk dan wel door een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde. De persoon of organisatie die de inwoner hierbij vertegenwoordigt, is niet ook uitvoerder van de ondersteuning die met het pgb wordt ingekocht, tenzij dit, gezien de situatie van de inwoner, de aard van de ingekochte ondersteuning en de waarborgen waarmee een verantwoorde besteding van het pgb is omgeven, naar het oordeel van het college aanvaardbaar is. Hiermee wordt voorkomen dat voor de inwoner een te grote afhankelijkheid ontstaat van de beheerder van het pgb en er sprake is van belangenverstrengeling.
- De inwoner moet zich gemotiveerd op het standpunt stellen dat hij de maatwerkvoorziening als pgb geleverd wenst te krijgen.
- De voorzieningen die de inwoner met het pgb wil inkopen moeten veilig, doeltreffend en cliëntgericht zijn.

Artikel 3 lid 4 van de verordening stelt dat als een integraal plan opgesteld wordt daarin aangegeven wordt van welke voorzieningen gebruik gemaakt wordt en/of voor welke maatwerkvoorzieningen de inwoner een aanvraag bij het college indient. Hiermee wordt voldaan aan een belangrijk criterium vanuit de Jeugdwet, waarin de toepassing van één gezin, één plan, als één van de belangrijke instrumenten genoemd wordt. Een plan, door de aanvrager samen met het jeugd- en gezinsteam opgesteld, moet dan ook de basis zijn voor het verstrekken van een pgb. Als voorwaarde wordt daarom gesteld dat een plan ten grondslag moet liggen aan het verstrekken van een pgb. In het plan moet benoemd worden welke resultaten nagestreefd worden (stabilisatie problematiek, ontwikkeling vaardigheden etc.). Als de besteding van het pgb niet opgenomen is in het integraal plan, dan moet de budgethouder een afzonderlijk budgetplan opstellen waarin hij aangeeft hoe hij het pgb gaat inzetten. Door periodiek het plan te gebruiken om vast te stellen wat de ondersteuning opgeleverd heeft, wordt ook de kwaliteit en doelmatigheid van de verleende ondersteuning inzichtelijk gemaakt. Het pgb kan overigens deel uitmaken van een arrangement, waarbij onderdelen van ondersteuning in natura en onderdelen via een pgb ingezet worden.

In de voorwaarden is opgenomen dat de inwoner of zijn ouders voldoende in staat moet zijn om zijn belangen te behartigen. In de Jeugdwet is vastgelegd dat een pgb alleen verstrekt wordt als de inwoner (bij inwoners tot 16 jaar gaat het om de ouders van de inwoner) naar het oordeel van het integraal ondersteuningsteam op eigen kracht voldoende in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociaal netwerk dan wel van een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde in staat is de aan een pgb verbonden taken op een verantwoorde manier uit te voeren. Het gaat om de volgende twee aspecten:

Kan hij een juiste beoordeling maken van zijn belangen ten aanzien van de hulpvraag?

- Kan hij de aan het pgb verbonden taken op een verantwoorde manier uitvoeren? Hierbij gaat het onder meer om het kiezen van een zorgaanbieder, het aangaan van een contract en het aansturen van de

zorgaanbieder. De inwoner mag hierbij ondersteund worden door mensen uit zijn sociaal netwerk, dan wel door een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde.

Het gaat niet om het beheren van het budget, dat doet de SVB. Het is wel van belang om te weten dat een budgethouder, die voor vier of meer dagen per week ondersteuning inkoop, een werkgever is met de werkgeversplichten die daarbij horen. Denk hierbij onder meer aan het overeenkomen van een redelijk uurloon, het doorbetalen van loon bij ziekte en het hanteren van een redelijke opzegtermijn. De bekwaamheid voor het hebben van een pgb wordt in samenspraak met de inwoner getoetst, maar het oordeel van het integraal ondersteuningsteam is leidend. Als het team van mening is dat de inwoner onbekwaam is, dan kan het college het pgb weigeren. Tegen deze beslissing staat bezwaar en beroep open.

In de Wmo en in de Jeugdwet is opgenomen dat de gemeente kan bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden de inwoner aan wie een pgb verstrekt wordt, de mogelijkheid heeft om hulp of ondersteuning te betrekken van een persoon die deze anders dan in de uitoefening van een beroep levert. Het gaat hier bijvoorbeeld om situaties waarin iemand zijn baan opzegt of minder gaat werken om kinderen intensief te ondersteunen of waarin het veiliger/praktischer is dat een naaste uit het gezin de hulp of ondersteuning levert. Als iemand vanuit het sociaal netwerk de hulp of ondersteuning gaat bieden, dan moet dat gepaard gaan met een wijziging in de bestaande situatie, omdat uit het verslag/integraal plan blijkt dat vanuit de bestaande situatie de inzet van het sociaal netwerk ontoereikend is. Extra inzet is dus nodig.

Het uitgangspunt is dat een pgb voor niet- professionele zorgverleners beperkt moet blijven tot die gevallen waarin dit aantoonbaar tot betere en effectievere hulp of ondersteuning leidt of minimaal gelijkwaardig is. Het belang van de inwoner staat hierbij centraal. Het gaat om argumenten zoals:

- zorgcontinuïteit: de partner of ouder kan zorgen voor permanent toezicht. Een professional kan dit niet;
- emotionele binding: de ouder of andere familie/kennissen hebben een emotionele band die bijdraagt aan de effectiviteit van de hulp of ondersteuning;
- een praktische reden: de partner of ouder kan taken flexibel combineren die anders door meerdere professionals op verschillende tijdstippen/locaties uitgevoerd worden.

Als iemand vanuit het sociaal netwerk de hulp of ondersteuning gaat bieden, dan moet diegenewel over de juiste competenties en expertise beschikken:

- bereidheid tot het volgen van trainingen/cursussen waar nodig;
- bereidheid tot het samenwerken met professionals waar nodig en;
- de inzet mag niet leiden tot overbelasting. Indien nodig wordt tijdig aan de bel getrokken.

Een periodiek gesprek (1 keer per jaar of vaker) moet inzicht geven in de kwaliteit van de geboden hulp of ondersteuning.

De persoon die vanuit het sociaal netwerk hulp of ondersteuning biedt moet zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid die hij, mogelijk langdurig, op zich neemt. De vraag die daarbij gesteld moet worden is: kan de persoon die hulp of ondersteuning levert een keer overslaan als hij ziek is of op vakantie gaat en hoe wordt de hulp of ondersteuning dan geleverd?

Als hulp of ondersteuning ingezet wordt in situaties waarin sprake is van onvoldoende opvoedvaardigheden of bij (dreigende) overbelasting, dan kan geen pgb ingezet worden voor het sociaal netwerk. Het is aan de professional om dit te beoordelen.

Artikel 8. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering voor Jeugdwet en Wmo

In dit artikel worden regels gesteld voor het bestrijden van een ten onrechte ontvangen (maatwerk)voorziening of pgb alsmede voor het oneigenlijk gebruik of misbruik hiervan.

Het eerste lid benadrukt dat volgens de wet een inwoner verplicht is aan te geven wanneer er zich nieuwe feiten en omstandigheden voordoen waarvan men redelijkerwijs kan verwachten dat die van invloed op de (maatwerk)voorziening of het pgb kunnen zijn. Het tweede lid stelt dat de gemeente ook zelf de situatie kan bekijken en kan besluiten om een beslissing over de (maatwerk)voorziening of het pgb te herzien, in te trekken of terug te vorderen en onder welke omstandigheden de gemeente dit mag doen.

Het derde lid regelt dat als door de inwoner onjuiste of onvolledige gegevens verstrekt zijn die bij volledigheid en/of juistheid tot een andere beslissing geleid hadden, het pgb of de geldswaarde van de voorziening (de daadwerkelijke kosten van de voorziening) teruggevorderd kunnen worden. Het vierde lid geeft aan dat als een pgb na 12 maanden nog niet gebruikt is voor het doel waarvoor het uitgegeven is, de beslissing ingetrokken kan worden.

Het vijfde lid regelt de terugvordering van een (maatwerk)voorziening in eigendom of een pgb als het recht hierop ingetrokken is/wordt. Tenslotte geeft het zesde lid het college de mogelijkheid om naast de beoordeling van de kwaliteit, al dan niet steekproefsgewijs, te onderzoeken of de verstrekte maatwerkvoorzieningen (in natura of pgb) op een rechtmatige en doelmatige manier worden ingezet/gebruikt).

Tenslotte geeft het zesde lid het college de mogelijkheid om naast de beoordeling van de kwaliteit, al dan niet steekproefsgewijs, te onderzoeken of de verstrekte maatwerkvoorzieningen en pgb's worden gebruikt, respectievelijk besteed ten behoeve van het doel waarvoor ze zijn verstrekt, of de besteding op een rechtmatige manier gebeurt en of de geleverde ondersteuning van goede kwaliteit is. Een onderzoek kan zowel betrekking hebben op het handelen van de cliënt, ouders van de cliënt of een pgb-houder, als op de ondersteuningsverlening door een aanbieder. Voor het onderzoek naar de rechtmatigheid kan het college een toezichthouder aanwijzen.

Artikel 8a. Opschorting uit het pgb

Artikel 8a heeft tot doel misbruik en oneigenlijk gebruik van pgb's te bestrijden. De achterliggende gedachte hierbij is dat in bepaalde gevallen (tijdelijke) opschorting van een betaling uit een pgb naar aanleiding van een declaratie een beter instrument is dan beëindiging of weigering of zelf intrekken of herzien van het besluit. Door opschorting kan ruimte geboden worden voor herstelmaatregelen of nader onderzoek. Om deze redenen is de mogelijkheid voor het college om de SVB te verzoeken over te gaan tot opschorting. Het college kan een verzoek enkel doen als een ernstig vermoeden is gerezen dat de inwoner:

1. onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid,
2. niet voldoet aan de aan het persoonsgebonden budget verbonden voorwaarden, of
3. het persoonsgebonden budget niet of voor een ander doel gebruikt.

Van de onder 2 genoemde omstandigheid is ook sprake als de cliënt niet langer voldoende in staat is op eigen kracht, dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger, de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren, en als niet langer is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt.

Er kan voor ten hoogste dertien weken worden opgeschort. Hierbij is aansluiting gezocht bij de termijn zoals deze ook wordt gehanteerd in artikel 4:56 van de Awb en onder de Wet langdurige zorg. De gemeente zal dus binnen deze periode het noodzakelijke onderzoek moeten afronden.

Hoofdstuk 3 Voorzieningen

Paragraaf 1 Voorzieningen op grond van de Jeugdwet

Artikel 9 en 10 zijn een nadere uitwerking van artikel 2.9 sub a van de Jeugdwet, waarin bepaald is dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt over de door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige voorzieningen. In onze verordening de maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen genoemd.

Uit de memorie van toelichting bij artikel 2.9 komt naar voren dat de inwoner recht heeft op een duidelijk beeld van het aanbod van de voorzieningen binnen de gemeente. In deze artikelen stelt de raad daarvoor de kaders.

Artikel 9. Algemene voorzieningen jeugd

Dit artikel regelt de jeugdhulpvoorzieningen die vrij toegankelijk zijn. Dit betekent dat een jeugdige en/of de (pleeg)ouders hier gebruik van kunnen maken zonder dat hiervoor een toegangsbeslissing van de gemeente of verwijzing van een arts zoals genoemd in artikel 22 noodzakelijk is. De in deze verordening genoemde algemene (vrij toegankelijke) voorzieningen jeugd worden in de Jeugdwet 'overige voorzieningen' genoemd.

Artikel 10. Maatwerkvoorzieningen jeugd

De maatwerkvoorzieningen jeugd zijn de voorzieningen die onder de specialistische hulp vallen. Het gaat om situaties waarin sprake is van ernstige of complexe problemen en waarvoor meer of andere hulp nodig is, dan waarin het jeugd- en gezinsteam voorzien kan.

Het tweede lid geeft aan dat het college in nadere regels een aantal maatwerkvoorzieningen jeugd nader kan specificeren of alsnog kan aanwijzen als algemeen (vrij toegankelijk). Beweegredenen daarvoor zouden kunnen zijn het verminderen van bureaucratie of omdat voorzieningen bij nader inzien toch niet specialistisch blijken te zijn.

Paragraaf 2 Voorzieningen op grond van de Wmo

Artikel 11. Algemene voorzieningen op grond van de Wmo

Deze toelichting heeft ook betrekking op de artikelen 11a, 11b en 11c.

In artikel 2.1.3 lid 2 sub a van de Wmo is bepaald dat de gemeenteraad bij verordening moet aangeven op basis van welke criteria het college kan vaststellen of een inwoner voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. In de memorie van toelichting op deze bepaling wordt aangegeven dat het bij het verstrekken van een voorziening op maatwerk aankomt. Gemeentelijke vrijheid is nodig omdat de behoeften van inwoners per gemeente kunnen verschillen en de sociale en fysieke infrastructuur per gemeente anders is. Ook het aanbod van algemene voorzieningen is niet in iedere gemeente gelijk. Het is daarom niet mogelijk of wenselijk dat in de verordening limitatief geregeld wordt welke maatwerkvoorzieningen verstrekt worden. De gemeente moet wel aan de hand van geschikte en toepasbare criteria meer in detail en concreet nader afbakenen in welke gevallen iemand een maatwerkvoorziening kan krijgen. In deze artikelen is deze verplichting uitgewerkt.

Artikel 11c. Aanvullende voorwaarden voor maatwerkvoorzieningen Wmo

“Maatschappelijke opvang”

In de Wmo 2015 is de opdracht aan gemeenten verwoord om zorg te dragen voor de maatschappelijke ondersteuning (waaronder maatschappelijke opvang). Volgens de Wmo 2015 is elke gemeente, tot welke een

ingezetene van Nederland zich wendt, verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke opvang. De maatschappelijke opvang is dus 'landelijk toegankelijk' voor cliënten. Dit betekent dat een ingezetene van Nederland in aanmerking komt voor een voorziening maatschappelijke opvang (in eerste instantie) te verstrekken door het college van de gemeente tot welke hij zich wendt, (dan wel het regionaal samenwerkingsverband waartoe de gemeente behoort), indien hij de thuissituatie heeft verlaten en niet in staat is zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Mensen die voor maatschappelijke opvang in aanmerking wensen te komen kunnen hiervoor een melding doen bij de gemeente Alphen aan den Rijn (Serviceplein). Deze mensen worden doorverwezen (warme overdracht) naar de centrumgemeente Leiden. Het onderzoek van de noodzaak van een voorziening wordt door de Binnenvest uitgevoerd. De centrumgemeente Leiden zal in spoedeisende gevallen, waarin terstond opvang noodzakelijk is, beslissen om een tijdelijke maatwerkvoorziening te verstrekken in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.

Vervolgens wordt onderzocht in welke gemeente of regio een traject in de maatschappelijke opvang de grootste kans van slagen heeft en de meest duurzame oplossing biedt voor de cliënt. Zie ook Convenant Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke opvang VNG (februari 2019)

Paragraaf 3 Voorzieningen op grond van de participatiewet en IOAW/IOAZ

Artikel 12. Ondersteuning en voorzieningen voor arbeidsinschakeling

In het tweede lid wordt het begrip mantelzorg genoemd. De Wmo verstaat onder mantelzorg: hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet (Zvw), die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet verleend wordt in het kader van een hulpverlenend beroep.

Het derde lid bepaalt dat het college een bijdrage kan vragen aan niet uitkeringsgerechtigden en mensen met een nabestaandenuitkering (Anw). Bij een gezamenlijk inkomen hoger dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm worden de draagkrachtregels van de bijzondere bijstand toegepast. Niet in alle situaties is het wenselijk een bijdrage te vragen. Te denken valt hierbij aan situaties waarin iemand een indicatie beschut werk heeft of dat men onder de doelgroep voor een loonkostensubsidie (banenafpraak) valt.

Het vierde lid geeft het college de mogelijkheid om bij het aanbod van een voorziening, de belanghebbende te verplichten zijn mogelijkheden om regulier werk te krijgen te vergroten, zoals de verplichting een schuldhulpverleningstraject in te gaan. Deze verplichting maakt dan deel uit van het integraal plan en wordt daarmee beschikt aan klanten.

Artikel 13. De voorzieningen

Gezien de afweging die per klant gemaakt moet worden, wordt hier volstaan met een niet-limitatieve opsomming van voorzieningen die het college kan aanbieden aan belanghebbende. Waar nodig kunnen ook andere voorzieningen ingezet worden.

In het Koersplan is opgenomen, dat er de intentie is om loonkostensubsidie breder mogelijk te maken dan alleen voor de doelgroep mensen met een arbeidsbeperking (doelgroep loonkostensubsidie, art 17 verordening). Loonkostensubsidie voor de 'niet doelgroep' is in deze verordening opgenomen als opstapsubsidie (tijdelijke loonkostensubsidie) onder k van dit artikel. Deze vorm van loonkostensubsidie zal binnen het Werkbedrijf verder uitgewerkt worden.

In lijn met de arbeidsmarktregio zal binnen het Werkbedrijf als kader worden uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Zo kan aan de werkgever een subsidie gegeven worden van maximaal 40% van het wettelijk minimum(jeugd)loon gedurende een periode van één jaar. De subsidie is afhankelijk van de individuele omstandigheden van de kandidaat en binnen de financiële kaders van het Werkbedrijf.
- Inhoudelijk geldt verder dat het moet gaan om een dienstverband van minimaal zes maanden met een omvang van minimaal 20 uur per week. Een voltijd dienstverband is 32 uur per week of meer. Indien het dienstverband minder dan 32 uur per week omvat, wordt de subsidie naar rato vastgesteld (urenomvang/32). Het is mogelijk om af te wijken van de inhoudelijke uitgangspunten, indien er individuele omstandigheden zijn in het belang van de kandidaat (maatwerk).
- De werkgever dient tot slot de intentie te hebben om de kandidaat na beëindiging van de subsidie in dienst te nemen.

Artikel 14. Scholing

Bij de keuze van het aanbieden van scholing, wordt door het college een afweging gemaakt, waarbij bekeken wordt of de scholing (gelet op de mogelijkheden en capaciteiten van een belanghebbende) het meest doelmatig, adequaat en toereikend is met het oog op aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid.

Artikel 15. Premie en scholing bij participatieplaats

Een participatieplaats is bedoeld voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor inwoners jonger dan 27 jaar is ondersteuning in de vorm van een participatieplaats niet mogelijk (artikel 7 lid 8 van de Participatiewet). Het doel van de participatieplaats is door middel van het verrichten van additionele werkzaamheden en door het volgen van scholing, uit te kunnen stromen naar werk.

Op een participatieplaats worden additionele werkzaamheden verricht. Niet de te verrichten werkzaamheden staan centraal maar het leren werken dan wel het (opnieuw) wennen aan werken. Aspecten als omgaan met gezag, op tijd komen, werkritme en samenwerken met collega's zijn zaken waaraan in een participatieplaats gewerkt kan worden.

Artikel 16. Beschut werk

Het UWV voert op basis van landelijke criteria een beoordeling uit (artikel 10b lid 2 van de Participatiewet). Op basis van het advies van het UWV beslist de gemeente of iemand tot de doelgroep 'beschut werk' behoort. Alleen als sprake is van een onzorgvuldige totstandkoming van het advies van het UWV, kan de gemeente besluiten het advies niet te volgen. Nadat is vastgesteld dat iemand tot de doelgroep 'beschut werk' behoort, zorgt de gemeente ervoor dat deze persoon in een dienstbetrekking onder beschutte omstandigheden aan de slag gaat. Het kan dan gaan om een privaatrechtelijke of een publiekrechtelijke dienstbetrekking. Hoe de dienstbetrekking georganiseerd wordt, behoort tot de beleidsvrijheid van gemeenten. Een dienstbetrekking kan bijvoorbeeld georganiseerd worden via een gemeentelijke dienst, NV, BV of stichting. Ook kunnen inwoners (via detachering) in een beschutte omgeving bij reguliere werkgevers werken. Het college volgt de ministeriële regeling voor het aantal te plaatsen belanghebbenden voor een dienstbetrekking Beschut Werk.

Artikel 18. Vaststelling loonwaarde

In artikel 10d, eerste lid, van de Participatiewet is bepaald dat als een persoon behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie en een werkgever voornemens is een dienstbetrekking aan te gaan met die persoon, het college de loonwaarde van die persoon vaststelt. Hiervoor is geen aanvraag vereist. Het UWV, dan wel een door het UWV gecertificeerde arbeidsdeskundige, adviseert het college met betrekking tot de vaststelling van de loonwaarde van een persoon (artikel 18, tweede lid, van deze verordening). Als een dienstbetrekking tot stand komt, verleent het college loonkostensubsidie aan de werkgever met inachtneming van artikel 10d van de Participatiewet. De vastgestelde loonwaarde en de hoogte van de loonkostensubsidie legt het college vast in een beschikking.

In de bijlage bij artikel 18, eerste lid, wordt de methode die het college gebruikt om de loonwaarde van die persoon te bepalen omschreven. Deze werkwijze is afgestemd met het UWV en met de Regio Holland Rijnland.

Artikel 19. No-riskpolis

Vervallen

Artikel 20. Sociale activering

Onder 'sociale activering' wordt binnen de Participatiewet verstaan: het verrichten van onbeloonde maatschappelijk zinvolle activiteiten gericht op arbeidsinschakeling of, als arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, op zelfstandige maatschappelijke participatie (artikel 6 lid 1 sub c van de Participatiewet). Bij activiteiten in het kader van sociale activering kan gedacht worden aan het zelfstandig, zonder externe begeleiding, verrichten van vrijwilligerswerk, het deelnemen aan activiteiten in de wijk of buurt maar ook het faciliteren en stimuleren van klanten in het gebruik van hun eigen kracht. Volgens de Participatiewet dient ook sociale activering uiteindelijk gericht te zijn op arbeidsinschakeling. Voor bepaalde doelgroepen is arbeidsinschakeling echter een te hoog gegrepen doel. Voor deze inwoners staat dan ook niet re-integratie maar participatie voorop.

Artikel 21. Onkostenvergoeding

Aan het meewerken aan een traject kunnen voor belanghebbenden kosten verbonden zijn, zoals reiskosten, kinderopvangkosten of verwervingskosten. Het college kan hier een vergoeding voor verstrekken, indien de kosten noodzakelijk zijn in relatie tot het doel van het traject: het verkrijgen en behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Het college kan in nadere regels specifieke regels hieromtrent vastleggen.

Hoofdstuk 4 Specifieke bepalingen Jeugdwet

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de gemeente de toeleiding naar jeugdhulp regelt. In artikel 2.3 lid 1 van de Jeugdwet staat dat er deskundige toeleiding naar en advisering over jeugdhulpvoorzieningen beschikbaar moet zijn voor jeugdigen en/of (pleeg)ouders die jeugdhulp vragen.

Het uitgangspunt is integrale jeugdhulp. Dit is jeugdhulp die passend en samenhangend is. Bij passende jeugdhulp is de cliënt het uitgangspunt en is hulp zo licht en gewoon mogelijk maar ook direct intensief waar nodig. De afweging welke zorg passend is, is aan de professional, de client en/of zijn opvoeder. De hulp is samenhangend wanneer de deskundigheid vanuit verschillende specialismen en sectoren beter benut wordt en in samenhang wordt aangeboden vanuit het principe één gezin, één plan.

Artikel 22. Verwijzing naar jeugdhulp door huisarts, medisch specialist of jeugdarts

In artikel 2.6 lid 1 sub g van de Jeugdwet is geregeld dat, naast de door de gemeente georganiseerde toegang tot jeugdhulp, ook de huisarts, medisch specialist en jeugdarts kunnen verwijzen naar de jeugdhulp. Dit laatste geldt zowel voor de vrij toegankelijke voorzieningen als voor de niet vrij toegankelijke voorzieningen. In de praktijk is het de jeugdhulpaanbieder die na de verwijzing beoordeelt welke jeugdhulp precies nodig is. Deze bepaalt in overleg met de jeugdige of ouder daadwerkelijk de concrete inhoud, vorm, omvang en duur van de benodigde jeugdhulp. Deze aanbieder stelt dus vast wat naar zijn oordeel de inhoud van de benodigde voorziening dient te zijn en hij baseert zijn oordeel mede op de richtlijnen die voor een professional de basis van zijn handelen vormen. De verwijzing van de huisarts, medisch specialist of jeugdarts geeft dus rechtstreeks toegang tot de jeugdhulp. Er volgt geen beschikking van de gemeente. De gemeente moet wel zorgen dat er voldoende zorg beschikbaar is. Als de jeugdige en/of (pleeg)ouders het niet eens kunnen worden, kan de jeugdhulpaanbieder de jeugdige en/of (pleeg)ouders erop wijzen dat zij een aanvraag voor jeugdhulp kunnen indienen bij het jeugd- en gezinsteam volgens artikel 2 van deze verordening. Het is van belang dat de verwijzing goed verloopt. De gemeente maakt daarom afspraken met artsen en aanbieders over de verwijzing naar de jeugdhulp.

Artikel 23. Jeugdhulp bij kindbeschermingsmaatregel en jeugdreclassering

Het artikel gaat over de verplichtingen die de gemeente heeft als er een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering opgelegd is door de rechter. Zowel de kindbeschermingsmaatregel als de jeugdreclassering worden uitgevoerd door een gecertificeerde instelling. De jeugdbeschermer en de jeugdreclassering mogen in het kader van de maatregel, besluiten tot inzet van jeugdhulp. Dat de jeugdbeschermer en de jeugdreclasserender deze bevoegdheid hebben staat in artikel 3.5 van de Jeugdwet. In het eerste lid wordt verwoord dat de gemeente zorg draagt voor een toereikend aanbod van jeugdhulpvoorzieningen, zodat de uitspraak van de rechter (of andere instantie) uitgevoerd kan worden. Hiervoor verstrekt het college geen beschikking.

Artikel 24. Jeugdhulp in spoedeisend geval

In dit artikel staat dat het college in spoedeisende gevallen een tijdelijke voorziening kan treffen. Dit is het geval als een spoedmachtiging afgegeven is door de rechter (of andere instantie) omdat onmiddellijke verlening van jeugdhulp noodzakelijk is en de reguliere machtiging niet afgewacht kan worden. De Jeugdwet noemt de inzet van jeugdhulp in spoedeisende gevallen in de artikelen 6.1.3 en 6.1.8.

Artikel 25. Vertrouwenspersoon jeugd

De vertrouwenspersoon wordt landelijk geregeld. Gemeenten hebben er gezamenlijk voor gekozen dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) dit namens alle gemeenten inkoop bij het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ), een stichting die op dit moment ook het vertrouwenswerk voor de jeugdzorg uitvoert. Uit de Jeugdwet vloeit voort dat behalve jeugdigen en ouders ook pleegouders dit recht hebben.

Hoofdstuk 5 Specifieke bepalingen Wmo

Artikel 26. Regels voor bijdragen in de kosten voor Wmo voorzieningen

De wet maakt onderscheid tussen de bijdragen in de kosten van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

Algemene voorzieningen

De bijdragen in de kosten van algemene voorzieningen mag de gemeente bepalen en deze mogen kostendekkend zijn. De Gemeente Alphen aan den Rijn heeft er voor gekozen om deze voorzieningen zo (financieel) laagdrempelig mogelijk te maken, zodat ze voor iedereen bereikbaar zijn. Een voorbeeld hiervan is de dagbesteding van Tom in de buurt. Voor dagbesteding als algemene voorziening wordt geen bijdrage in de kosten gevraagd.

De aanbieder van een algemene voorziening kan aan de cliënt echter wel om een vergoeding vragen ter gehele of gedeeltelijke compensatie van de algemeen gebruikelijke kosten die onderdeel uitmaken van de algemene voorziening, voor zover dat tussen college en aanbieder is afgesproken. Het gaat hierbij in ieder geval om algemeen gebruikelijke kosten voor het gebruik van consumpties, maaltijden en het gebruik van materialen bij dagbesteding. Ook wordt er een vergoeding gevraagd voor benzinekosten als vrijwilligers iemand ergens naar toe brengen.

Deze vergoedingen bedragen nooit meer dan de kostprijs van de voorziening. Hier heeft het college duidelijke afspraken over gemaakt met de aanbieder.

Maatwerkvoorzieningen

In het regeerakkoord is afgesproken dat voor Wmo-voorzieningen een vast tarief van € 19,00 per maand zal worden ingevoerd (het abonnementstarief). Voor de invoering van het abonnementstarief is een wetswijziging vereist en daarom kan de maatregel pas per 1 januari 2020 volledig worden ingevoerd. Voor 2019 was door de minister gekozen voor een tussenvorm, van 17,50 per vier weken.

Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt per 1 januari 2020 zo gewijzigd dat een maximale periodebijdrage van € 19,00 voor maatwerkvoorzieningen per 1 januari 2020 van kracht is. Het Uitvoeringsbesluit regelt dat alle cliënten met één of meer maatwerkvoorzieningen uit de Wmo, ongeacht inkomen of vermogen, vanaf 2020 maximaal € 19,00 aan eigen bijdrage per periodebijdrage (maand) betalen. Uitgezonderd zijn de cliënten die gebruik maken van beschermd wonen (zorg in natura) en maatschappelijke opvang. Zij blijven een inkomensafhankelijke eigen bijdrage betalen.

De maximale periodebijdrage van € 19,00 geldt niet voor niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens. Voor deze groep is de eigen bijdrage op nihil gesteld.

De hoogte van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening wordt door het CAK vastgesteld. Het CAK ziet toe op het niet overschrijden van de kostprijs, bedoeld in artikel 2.1.4, derde lid, van de wet bij het vaststellen van de bijdrage. Het is in een enkel geval mogelijk dat de kostprijs van de maatwerkvoorziening lager is dan de periodebijdrage van € 19,00. De eigen bijdrage wordt betaald zolang de voorziening gebruikt wordt of tot de kostprijs van de voorziening bereikt is. Bij de huur van een voorziening wordt een bijdrage gevraagd zolang de gemeente huur betaalt voor de voorziening.

Artikel 27. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Dit artikel betreft een uitwerking van de verordeningsplicht in artikel 2.1.6 van de Wmo. Hierin is opgenomen dat bij verordening bepaald wordt op welke manier het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van inwoners die gebruik maken van een Wmo voorziening. Omdat het uitvoering betreft leent dit onderwerp zich voor overdracht aan het college. Artikel 2.1.6 van de Wmo stelt dat het moet gaan om mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Artikel 1.1.1 van de Wmo definieert een cliënt als een inwoner die gebruik maakt van een algemene voorziening, maatwerkvoorziening of pgb, of door of namens wie een melding is gedaan. Het gaat dus ook om mantelzorgers van inwoners die een hulpvraag gemeld hebben, ook al is daar geen voorziening op basis van de Wmo uitgekomen. Verder is de woonplaats van de cliënt bepalend, het kan dus ook mantelzorgers betreffen die in andere gemeenten wonen.

Artikel 28.

(vervallen)

Artikel 29. Klachtenregeling en medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning

In het eerste lid is een bepaling over klachtenregelingen van aanbieders van maatschappelijke ondersteuning opgenomen. Een dergelijke bepaling is verplicht op grond van artikel 2.1.3 lid 2 sub e van de Wmo. De aanbieder is op grond van artikel 3.2 lid 1 sub a van de Wmo verplicht een klachtenregeling op te stellen.

In de memorie van toelichting staat dat inwoners in principe moeten kunnen klagen over alles wat hen niet aanstaat in de manier waarop zij zich behandeld voelen. De inwoner kan ontevreden zijn over het gedrag van een ambtenaar, bijvoorbeeld over de manier waarop een gesprek gevoerd is of over diens (vermeende) gebrek aan deskundigheid. Is de inwoner niet tevreden over de behandeling van de aanbieder, dan kan het ook gaan om bijvoorbeeld de kwaliteit van de geleverde maatschappelijke ondersteuning (in verband met de deskundigheid van de medewerker of een bepaalde houding of uitlating, gebrekkige communicatie of (on)bereikbaarheid van de aanbieder). Het ligt voor de hand dat inwoners die zich benadeeld voelen zo veel mogelijk deze klacht eerst bij de betreffende aanbieder indienen. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat de aanbieder de klacht snel in behandeling neemt en de klacht ook snel afhandelt. Daar waar de afhandeling niet naar wens is, staat de weg naar de gemeente voor het indienen van de klacht open.

In het eerste lid is daarnaast een bepaling over medezeggenschapsregelingen van aanbieders van maatschappelijke ondersteuning opgenomen. Een dergelijke bepaling is verplicht op grond van artikel 2.1.3. lid 2 sub f van de Wmo. Het gaat hier om medezeggenschap van cliënten tegenover de aanbieder. Voorheen moest de aanbieder voldoen aan de regels van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector (Wkcz) en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz). Onder de Wmcz werd inspraak tegenover de aanbieder al gerealiseerd via de cliëntenraad. Onder de Wmo is het stellen van regels helemaal aan gemeenten overgelaten. In het eerste lid is dit uitgewerkt door te bepalen dat aanbieders een regeling voor medezeggenschap dienen vast te stellen. De aanbieder is op grond van artikel 3.2 lid 1 sub b van de Wmo verplicht een medezeggenschapsregeling op te stellen.

In het tweede lid is een aantal instrumenten voor het college aangegeven om te zorgen dat de verplichting tot het opstellen van een klachtenregeling en medezeggenschap door aanbieders van maatschappelijke ondersteuning goed uitgevoerd wordt.

Op aanbieders van voorzieningen die onder de Jeugdwet vallen, is een landelijk kader van toepassing.

Artikel 30. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Dit artikel betreft een uitwerking van de verordeningplicht in artikel 2.1.3 lid 2 sub c van de Wmo waarin bepaald is dat in de verordening in ieder geval bepaald wordt welke eisen gesteld worden aan de kwaliteit van voorzieningen, waaronder eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten. De regering legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voorzieningen bij de gemeente en de aanbieder van maatschappelijke ondersteuning. Het is aan de gemeente om in de verordening te bepalen welke kwaliteitseisen gesteld worden aan aanbieders. Die eisen kunnen ook betrekking hebben op de deskundigheid van het in te schakelen personeel. De regering benadrukt in de memorie van toelichting op artikel 2.1.3 lid 2 sub c van de Wmo dat de kwaliteitseisen die vastgelegd zijn in de artikelen 3.1 en verder van de Wmo en die zich rechtstreeks tot aanbieders richten, daarbij uitgangspunt zijn. De eis dat een voorziening van goede kwaliteit verleend wordt, biedt veel ruimte voor gemeenten om in overleg met organisaties van cliënten en aanbieders te werken aan kwaliteitsstandaarden voor de ondersteuning.

In het eerste lid is een aantal voor de hand liggende kwaliteitseisen uitgewerkt. Het in het tweede lid genoemde jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek is verplicht op grond van artikel 2.5.1 lid 1 van de Wmo.

Op voorzieningen die onder de Jeugdwet vallen, is een landelijk kwaliteitskader van toepassing.

Hoofdstuk 6 Specifieke bepalingen Participatiewet en IOAW/IOAZ

Paragraaf 1 Tegenprestatie

Artikel 31. Inhoud van de tegenprestatie

Tegenprestaties zijn onbeloonde maatschappelijke nuttige werkzaamheden die uitgevoerd kunnen worden door een uitkeringsgerechtigde. Wat voor werkzaamheden een tegenprestatie precies omvat verschilt per persoon. De tegenprestatie mag niet ingezet worden als re-integratie instrument. Voorbeelden van een tegenprestatie zijn: voorleesouder op een school, activiteiten bij een sportvereniging (bijvoorbeeld bardienst) of wandelingen maken met inwoners van een verpleeghuis.

Artikel 32. Verplichting tot het verrichten van een tegenprestatie

In het eerste lid staat vermeld aan welke inwoners met een uitkering in elk geval een tegenprestatie opgelegd kan worden. Het gaat om inwoners die via de gemeente een re-integratietraject doorlopen hebben en nog geen baan gevonden hebben, en om inwoners waarbij het van belang is dat zij buiten de deur actief worden in het kader van het integraal plan.

In het tweede lid wordt omschreven waarmee rekening gehouden wordt als een inwoner een tegenprestatie opgelegd krijgt. Een tegenprestatie is altijd maatwerk en de inwoner is zelf aan zet om in eerste instantie een tegenprestatie te vinden. Indien dit niet lukt zorgt de gemeente voor een aanbod. Verder wordt rekening gehouden met de persoonlijke situatie en omstandigheden van de inwoner.

Artikel 34. Geen werkzaamheden voorhanden

Indien er geen werkzaamheden voorhanden zijn dan wordt geen tegenprestatie opgelegd. Periodiek wordt bekeken of er wel werkzaamheden zijn die de inwoner als tegenprestatie kan uitvoeren. Het college bepaalt wanneer er weer gekeken wordt of er een tegenprestatie beschikbaar is.

Paragraaf 2 Individuele inkomenstoelage en studietoelage

Artikel 35. Indienen verzoek

De Participatiewet verplicht tot het schriftelijk indienen van een aanvraag als een inwoner in aanmerking wil komen voor een toeslag.

Artikel 36. Langdurig laag inkomen

In artikel 36 van de Participatiewet is opgenomen dat het college een individuele inkomenstoelage kan verlenen aan de inwoner van 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig een laag inkomen heeft, geen vermogen boven het vrij te laten bedrag en geen uitzicht heeft op inkomensverbetering. De individuele inkomenstoelage is vrij

besteedbaar. In de Verordening moet de hoogte van de toeslag worden vastgesteld en moet invulling worden gegeven aan de begrippen 'langdurig' en 'laag inkomen'. In artikel 36 van deze verordening is opgenomen dat het inkomen over een aaneengesloten periode van 3 jaar in totaal niet hoger mag zijn dan 110% van de geldende bijstandsnorm. Gedurende deze 3 jaar kan het inkomen dus de ene maand iets hoger zijn en de andere maand iets lager, maar over de hele periode mag het totale inkomen niet hoger zijn dan 110% van de voor hem/haar geldende bijstandsnorm. Zie voor invulling van het begrip 'geen zicht op inkomensverbetering' artikel 32 van de Nadere regels sociaal domein.

Artikel 37. Hoogte individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage wordt betaald per 12 maanden. De norm voor een alleenstaande ouder verdwijnt met ingang van 1 januari 2015 uit de Participatiewet, maar het begrip alleenstaande ouder blijft bestaan. Huishoudens met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar hebben het financieel zwaar. Dit blijkt uit de minima-effectrapportage die voor onze gemeente is opgesteld door Nibud/Nyfer in 2015. Deze gezinnen hebben maandelijks een tekort. Dit is de reden dat de bedragen voor een gezin met ten minste één kind in deze leeftijdscategorie hoger is vastgesteld.

Er is besloten om alleenstaande ouders een iets hogere toeslag te verlenen dan alleenstaanden, omdat zij nog meer kosten hebben waarvoor ze niet kunnen reserveren in verband met hun kinderen. Er wordt gewerkt met percentages in plaats van bedragen, zodat de bedragen niet jaarlijks apart geïndexeerd hoeven te worden.

Artikel 38. Voorwaarden individuele studietoelage

(Vervallen)

Artikel 39. Hoogte en betaling individuele studietoelage

(Vervallen)

Paragraaf 3 Afstemming

Paragraaf 3.1. Niet of onvoldoende meewerken aan een verplichting tot arbeidsinschakeling en tot tegenprestatie met uitzondering van de verplichtingen in artikel 18 lid 4 van de Participatiewet

Gelet op onder meer artikel 8 lid 1 aanhef en sub a van de Participatiewet, artikel 35 van de IOAW en artikel 35 van de IOAZ is het noodzakelijk om het verlagen van uitkeringen bij wijze van sanctie bij verordening te regelen.

Rechten en plichten in de Participatiewet

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet het gemeentelijk beleid vastgelegd worden in een verordening. Rechten en plichten zijn echter twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Maatwerk

De bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende dienen afgestemd te worden. In artikel 18 van de Participatiewet wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht gedaan worden aan de persoonlijke omstandigheden van bijstandsgerechtigden.

Wanneer het college tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het college af van een dergelijke verlaging. Het college moet niettemin bij de vaststelling van de verlaging rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het college kan dan ook van een verlaging afzien als het college daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Artikel 40. Gedragingen Participatiewet

Vanaf 1 januari 2022 treedt het nieuwe artikel 56a van de P-wet in werking. Hierin is de gemeentelijke taak om te 'ontzorgen' neergelegd. 'Ontzorgen' betekent dat de gemeente betalingen verricht uit de bijstandsuitkering van de statushouder: de huur, de premie voor de verplichte zorgverzekering en de voorschotten voor de rekeningen van gas, water en licht worden voor de duur van zes maanden direct betaald uit de bijstandsuitkering. Het artikel heeft alleen betrekking op inburgeringsplichtigen met recht op bijstand die een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd hebben.

Als de inburgeringsplichtige niet meewerkt aan het verplichte 'ontzorgen' en bijvoorbeeld weigert een machtiging te ondertekenen, dan moet het college de bijstandsuitkering verlagen op grond van artikel 18 van de Participatiewet en de afstemmingsverordening. Dit kan alleen als deze voorziet in een verlaging wegens het niet nakomen van de 'ontzorgingsplicht'.

Artikel 41. Gedragingen IOAW/IOAZ

De artikelen 41 en 42 moeten in onderlinge samenhang gelezen worden. In artikel 41 worden schendingen van verplichtingen uit de IOAW en IOAZ geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die genoemd zijn in artikel 41, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 42 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingpercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet aanvaarden, verkrijgen of behouden van betaalde arbeid.

Artikel 42. De hoogte en duur van een maatregel

De hoogte van de maatregel wordt toegepast over de toegekende uitkeringsnorm, inclusief de eventuele toeslag. Afhankelijk van de ernst van de gedraging opgenomen in één van de categorieën in artikel 40 of 41 wordt een bepaald percentage van de bijstandsnorm als maatregel in mindering gebracht. Doel is om met het opleggen van de maatregel een gedragsverandering bij de belanghebbende te bewerkstelligen.

Het bewerkstelligen van een gedragsverandering is individueel bepaald met daarbij behorende rechten en plichten en eventuele voorzieningen. In het tweede lid is dan ook opgenomen, dat de beoordeling van een maatregel bij gehuwden voor de partners afzonderlijk plaatsvindt. Voor iedere partner gelden individueel de rechten en plichten die verbonden zijn aan de uitkering. Aan de ene partner kunnen andere plichten opgelegd zijn of voorzieningen aangeboden zijn, dan aan de andere partner. De maatregel wordt overigens wel opgelegd over de uitkeringsnorm en raakt dus beide partners.

In het derde lid is opgenomen, dat wanneer de inschrijving bij het UWV Werkbedrijf niet in orde is, eerst een waarschuwing gegeven kan worden. De belanghebbende kan zich positief en actief opstellen richting re-integratie, maar de inschrijving vergeten zijn tijdig te verlengen. Het direct verlagen van de uitkering wordt dan als een te zware maatregel gezien. De belanghebbende krijgt een hersteltermijn om de inschrijving alsnog in orde te maken.

Paragraaf 3.2 Niet of onvoldoende meewerken aan verplichtingen met betrekking tot arbeidsinschakeling zoals in artikel 18 lid 4 van de Participatiewet

Artikel 44. De hoogte en duur van een maatregel

Artikel 44 en 45 hebben betrekking op de geüniformeerde verplichtingen van artikel 18 lid 4 van de Participatiewet. Dit zijn verplichtingen waar een inwoner die een uitkering ontvangt zich aan moet houden en waarvan de hoogte van de maatregel bepaald zijn door het Rijk. Zie voor de geüniformeerde verplichtingen ook de uitzondering in artikel 56 lid 3 van de verordening inzake het afstemmen van deze maatregelen.

Artikel 45. Verrekenen maatregel

Het college heeft de mogelijkheid, als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen, bij verlaging van de bijstand wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, de verlaging te verrekenen. Dit over de maand van oplegging van de maatregel en ten hoogste over de twee volgende maanden. Over de eerste maand moet minimaal een derde van het bedrag van de verlaging verrekend worden (artikel 18 lid 5 tweede volzin van de Participatiewet). Wanneer de belanghebbende tot inkeer komt, kan de verlaging stopgezet worden en dan ontvangt de belanghebbende doorgaans weer de volledige uitkering (artikel 18 lid 11 van de Participatiewet).

Er is voor gekozen om gebruik te maken van de mogelijkheid tot het verrekenen van het bedrag van de verlaging bij een eerste schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting (of een herhaalde schending buiten de recidivetermijn) als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- vergroting schuldenproblematiek;
- (dreigende) huisuitzetting;
- afsluiting van gas en elektriciteit.

Met de 'maand van oplegging' wordt in deze verordening bedoeld: de maand waarin de maatregel uitgevoerd wordt.

Paragraaf 3.3. Overige gedragingen die leiden tot een maatregel

Artikel 46. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Aan de Participatiewet ligt het beginsel ten grondslag dat iedereen in eerste instantie in zijn eigen bestaan (skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofregel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag aangewezen is op bijstand, dan is veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat de belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag aangewezen is op bijstand):

- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het recht op een uitkering;
- het door eigen schuld niet of te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

In het eerste lid onder b is opgenomen dat de uitkering verlaagd wordt met 100% voor de periode dat de belanghebbende niet op bijstand aangewezen zou zijn, indien hij op verantwoorde wijze de middelen waarover hij beschikte of redelijkerwijs had kunnen beschikken aangewend zou hebben. In dit geval is artikel 56 lid 2 van deze verordening van toepassing. Dit betekent dat de maatregel afgestemd dient te worden op de ernst van de gedraging, de mate waarin de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert.

Artikel 47. Zeer ernstige misdragingen

Met de komst van de Participatiewet is de verplichting om zich te onthouden van zeer ernstige misdragingen een zelfstandige verplichting die opgenomen is in artikel 9 lid 6 van de Participatiewet. Deze verplichting staat dus op zichzelf. Er hoeft geen sprake meer te zijn van een samenhang tussen de zeer ernstige misdragingen en het niet nakomen van één of meer verplichtingen die voortvloeien uit de wet.

Dit geldt ook voor de IOAW/IOAZ. Een maatregel dient altijd afgestemd te zijn op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden waarin de persoon verkeert. Zie daarvoor artikel 56 lid 2 van de Verordening.

Paragraaf 3.4. Het besluit tot opleggen van een maatregel

Artikel 49. Horen van belanghebbende

Op basis van artikel 4:8 van de Awb is de beginselplicht opgenomen om belanghebbende(n) te horen als er een beschikking afgegeven wordt die niet aangevraagd is en waar naar verwachting bedenkingen tegen zullen zijn. Artikel 4:12 lid 1 van de Awb houdt een uitzondering op deze hoorplicht in bij financiële beschikkingen, waaronder een maatregelbeschikking te brengen is. Bedacht dient echter te worden dat het horen vooraf kan voorkomen dat er onzorgvuldige besluiten tot stand komen die in de bezwaarfase hersteld moeten worden.

Artikel 50. Individuele beoordeling en afzien van een maatregel

Het afzien van het opleggen van een verlaging 'indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt', is overgenomen uit artikel 18 lid 9 van de Participatiewet, respectievelijk artikel 20 lid 3 van de IOAW en artikel 20 lid 3 van de IOAZ. Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid. Het is belangrijk om bij de beoordeling van de voorgenomen maatregel de geldende jurisprudentie op dit punt te betrekken. Het is uiteindelijk aan het college om te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag.

In het tweede lid zijn overwegingen opgenomen op grond waarvan het college kan besluiten af te zien van het opleggen van een maatregel. Hierbij kan het tweede lid onder b een dringende reden zijn gelet op bijzondere omstandigheden. Uit het woord 'dringend' blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand vastgelegd worden. Gedacht kan worden enerzijds aan een mindere mate van verwijtbaarheid ten aanzien van de gedraging en anderzijds aan de financiële of sociale gevolgen

voor de belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet opgemerkt worden dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een verlaging af te zien, omdat dit inherent is aan het verlagen van een uitkering.

Afzien verlagen ook mogelijk bij geüniformeerde arbeidsverplichtingen

De wet schrijft bij overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting een afstemming voor van 100% van de bijstand gedurende één tot drie maanden. Op grond van artikel 18 lid 10 van de Participatiewet moet het college een op te leggen maatregel of een opgelegde maatregel afstemmen op de omstandigheden van een belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven. Dit als, volgens het college, dringende redenen daartoe noodzaken, gelet op bijzondere omstandigheden. Op grond van bijzondere omstandigheden kan het college besluiten de maatregel op een lager niveau, voor een kortere duur of op nul vast te stellen.

In het derde lid is opgenomen, dat de belanghebbende schriftelijk op de hoogte gesteld wordt bij het afzien van een maatregel. Het doen van een schriftelijke mededeling in een beschikking dat het college afziet van het opleggen van een verlaging wegens dringende redenen is van belang in verband met eventuele recidive (zie toelichting op artikel 55).

Artikel 51. Ingangsdatum en tijdvak van een maatregel

Het verlagen van de uitkering die in de nabije toekomst verstrekt wordt, is de gemakkelijkste methode van het opleggen van een verlaging. In het eerste lid is dan ook opgenomen, dat een verlaging opgelegd wordt met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend gemaakt is. Voor de berekening van de hoogte van de verlaging moet uitgegaan worden van de voor die maand geldende bijstandsnorm (zie het eerste lid).

Het is niet altijd mogelijk om een lopende uitkering af te stemmen. In die gevallen kan op grond van het tweede lid de verlaging met terugwerkende kracht toegepast worden. Het afstemmingsbesluit dat in dat geval genomen wordt, is een bijzondere vorm van herziening van de uitkering. Het besluit leidt namelijk tot te veel verstrekte uitkering. De uitkering die op grond van het afstemmingsbesluit te veel verstrekt is kan met toepassing van artikel 58 lid 2 sub a van de Participatiewet, respectievelijk artikel 25 lid 2 van de IOAW en artikel 25 lid 2 van de IOAZ, teruggevorderd worden. Indien mogelijk kan de maatregel op grond van het derde lid opgelegd worden in de maand waarin de gedraging plaatsgevonden heeft. Dit is de meest effectieve vorm van 'lik op stuk beleid'.

In het vierde lid is tenslotte de mogelijkheid opgenomen om de maatregel op een volgende periode van bijstand op te leggen. Indien van deze mogelijkheid gebruik gemaakt wordt, dient dit gemotiveerd in het dossier opgenomen te worden. Een dergelijke maatregel kan namelijk vanwege de samenhang met het recht op bijstand niet bij voorbaat opgelegd worden. Het college moet bij het opnieuw toekennen van het recht op bijstand beoordelen in hoeverre er nog aanleiding bestaat om een verlaging toe te passen. Pas dan is sprake van een afstemmingsbesluit en staat de mogelijkheid van bezwaar tegen de maatregel open.

Artikel 52. Berekeningsgrondslag

In het eerste lid is het uitgangspunt vastgelegd dat een verlaging berekend wordt over de norm zoals gedefinieerd in artikel 1 van deze verordening.

In het tweede lid is bepaald dat een verlaging ook toegepast kan worden op de bijzondere bijstand als aan een belanghebbende bijzondere bijstand verleend wordt met toepassing van artikel 12 van de Participatiewet. Inwoners tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk aangevuld wordt door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een verlaging uitsluitend op de lage jongerennorm opgelegd wordt, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is

geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm inclusief de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 van de Participatiewet.

Op grond van het tweede lid onder b is het mogelijk dat het college in incidentele gevallen een verlaging oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een verlaging kan uitsluitend opgelegd worden als daadwerkelijk bijzondere bijstand verstrekt is.

Artikel 53. Samenloop van gedragingen

Samenloop bij meerdere gedragingen waardoor één of meerdere verplichtingen geschonden worden.

Het eerste lid regelt samenloop als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere verplichtingen, die genoemd zijn in deze verordening, artikel 18 lid 4 van de Participatiewet of in beide regelingen. Dit geldt echter niet voor samenloop met een maatregel zoals bedoeld in artikel 46 van deze verordening; in dat geval wordt de maatregel zoveel mogelijk afzonderlijk opgelegd (tweede lid).

Samenloop met een bestuurlijke boete

Wettelijk gezien bestaan er geen beletselen voor het gelijktijdig opleggen van een bestuurlijke boete op basis van schending van de inlichtingenplicht (artikel 17 van de Participatiewet) en een maatregel op basis van deze verordening. Dit komt omdat het gaat om twee verschillende gedragingen.

Artikel 54. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ

Het college is op grond van artikel 20 van de IOAW, artikel 20 van de IOAZ en artikel 43 van deze verordening, bevoegd de uitkering blijvend of tijdelijk te weigeren als een belanghebbende, kort gezegd, inkomen uit arbeid had kunnen verwerven, maar dit nalaat. Dit is een discretionaire bevoegdheid van het college. De vraag of een verlaging toegepast moet worden, komt pas aan de orde als het college zich een oordeel heeft gevormd over de eventuele weigering van de uitkering. Deze beoordeling gaat in beginsel voor. Pas als het college concludeert dat van een weigering geen sprake is, kan op grond van deze verordening een verlaging toegepast worden volgens artikel 41 en 42.

Artikel 55. Recidive

Indien afgezien is van het opleggen een verlaging vanwege het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen. Indien echter afgezien is van het opleggen van een verlaging vanwege de afstemming op grond van artikel 18 lid 1 van de Participatiewet of vanwege dringende redenen, dan wordt de beslissing om af te zien van een maatregel voor de bepaling of er sprake is van recidive wel meegeteld.

Artikel 56. De beslissing tot opleggen van een maatregel

Het verlagen van een uitkering op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een beslissing. Tegen deze beslissing kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In dit artikel is aangegeven wat in de beslissing in ieder geval vermeld moet worden. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan vooral uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een beslissing kenbaar is en van een deugdelijke motivering voorzien is.

Artikel 57. Vervallen.

Paragraaf 4 Handhaving

Gelet op artikel 8b van de Participatiewet, artikel 35 lid 1 sub c van de IOAW en artikel 35 lid 1 sub c van de IOAZ is het noodzakelijk om bij verordening regels vast te stellen in het kader van financieel beheer voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand of een inkomensvoorziening en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet. Hier is handhaving op gelijke wijze van toepassing op de IOAW en IOAZ. Onderstaand volgen ter verduidelijking begrippen die van belang zijn bij handhaving.

Begrippen

- handhaving: alle instrumenten en activiteiten van de gemeente die erop gericht zijn, dat de Participatiewet, IOAW en IOAZ nageleefd worden.
- signaal: gegevens of het ontbreken van gegevens, waardoor onduidelijkheid ontstaat over het recht op uitkering en/of de hoogte ervan.
- fraude: het ten onrechte geheel of gedeeltelijk ontvangen van een uitkering door het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen aan de gemeente.
- misbruik: het ontvangen van een uitkering in strijd met de wettelijke voorschriften, waarbij het ten onrechte ontvangen van de uitkering te wijten is aan de belanghebbende.
- oneigenlijk gebruik: het ontvangen van een uitkering voor de regels van de wet, maar in strijd met of buiten de bedoeling die bij de totstandkoming van die wet bestaan heeft.

Artikel 58. Preventie

Vanuit het Serviceplein dient niet alleen over de rechten goede informatie verstrekt te worden, maar zeker ook over de verplichtingen die aan het recht op uitkering verbonden zijn. Voorkomen dient te worden dat uit eigen aannames of onwetendheid fraude voortkomt. Deze voorlichting dient zich niet alleen op de ontvangers van een uitkering op grond van de Participatiewet en IOAW/IOAZ te richten, maar feitelijk op alle inwoners van de gemeente. Voorlichting bestaat uit het geven van algemene inlichtingen via lokale streekbladen, de gemeentelijke website, het uitgeven van foldermateriaal en bij de melding van de hulpvraag bij het gesprek zoals in artikel 3 van deze verordening.

Artikel 59. Controle

Het college dient alert te zijn op fraude. Een goede controle is daarbij noodzakelijk. Dit omvat zowel het controleren op de maatwerk afspraken die gemaakt zijn, als op signalen die voortkomen uit de gegevens die de belanghebbende dient aan te leveren danwel die naar voren komen uit het gesprek dat met hem gevoerd is. Deze controle instrumenten zijn dan ook onderdeel van de dienstverlening vanuit het Serviceplein. Daarnaast zorgen periodieke controles ervoor, dat eventuele fraude in een vroeg stadium geconstateerd wordt en afgehandeld wordt.

Een belangrijk instrument kan de 'controle op maat' zijn. De uitgangspunten van controle op maat zijn enerzijds intensiever controleren daar waar het risico van onrechtmatig gebruik groter is en anderzijds minder controle daar waar het risico van onrechtmatig gebruik lager is.

Voor opsporingsinstrumenten of onderzoeken waar de medewerkers van het Serviceplein geen bevoegdheid voor hebben, is het mogelijk om opdracht te geven aan de sociale recherche. De sociale recherche heeft namelijk opsporingsbevoegdheid ten aanzien van bijstandsfraude. Dit is vastgelegd in de circulaire Buitengewoon Opsporingsambtenaar, domein V (Werk, inkomen en zorg).

Artikel 60. Opsporing en sanctionering

In dit artikel komt de samenhang met afstemming naar voren als sluitstuk van de handhaving. De wettelijke grondslag om consequenties te verbinden aan gedragingen van de belanghebbende bij het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen, zijn uitgewerkt onder paragraaf 3 van deze verordening. In het tweede lid is opgenomen dat het college bij fraude boven de aangiftegrens, volgens de landelijke afspraken die hierover gemaakt zijn, aangifte doet bij het Openbaar Ministerie en daarmee aansluit bij de regels van de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude.

Hoofdstuk 7 Inburgering

Artikel 61.

Voor de Wet Inburgering heeft de gemeenteraad geen bepalingen in deze, of een andere, Verordening opgenomen aangezien de uitvoeringsbevoegdheden van het college aangaande de inburgering, in de Wet Inburgering 2021 zijn opgenomen. De nadere uitwerking van de wettelijk vastgelegde uitvoeringsbevoegdheden worden, conform artikel 1:3 lid 4 Awb, opgenomen in de Nadere Regels.

Hoofdstuk 8 Overige bepalingen

Artikel 62. Verhouding prijs en kwaliteit aanbieders jeugdhulp en uitvoerders kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Het college kan de uitvoering van de Jeugdwet, met uitzondering van de vaststelling van de rechten en plichten van de jeugdige of zijn ouders, door aanbieders laten verrichten (artikel 2.11, eerste lid, van de Jeugdwet). Met het oog op gevallen waarin dit ten aanzien van jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering gebeurt, moeten bij verordening regels worden gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp of de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan (artikel 2.12 van de Jeugdwet).

Artikel 62a. Verhouding prijs en kwaliteit levering dienst door derden op grond van de Wmo

De aanleiding voor dit nieuwe artikel is dat er een nieuw artikel 5.4 is toegevoegd aan het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Dit artikel heeft tot doel dat een gemeente een reële prijs betaalt voor een Wmo dienst, waarmee de aanbieder kan voldoen aan de gemeentelijke eisen van kwaliteit en continuïteit van deze dienst en de arbeidsrechtelijke verplichtingen aan de beroepskracht die deze dienst verleent aan de cliënt.

De AMvB biedt het college de mogelijkheid om in plaats van zelf een vaste of reële prijs vast te stellen de eis aan de inschrijvende partij te stellen om een reële prijs voor de dienst te hanteren gebaseerd op de eisen met betrekking tot kwaliteit en continuïteit en rekening houdend met de in de verordening genoemde kostprijselementen.

De AMvB schrijft niet voor dat het college een overeenkomst op basis van een uurtarief moet sluiten met een aanbieder. Op basis van een reële prijs kunnen ook andere financieringsvormen overeengekomen worden zoals resultaatfinanciering of populatie gebonden bekostiging.

Hierdoor past dit nieuwe artikel goed bij de gemeentelijke inkooppraktijk.

De AMvB is van toepassing op alle vormen van Wmo dienstverlening. Uitgezonderd zijn de verstrekking van hulpmiddelen en woonvoorzieningen.

Artikel 64. Toepassen verordening en stellen nadere regels

In het eerste lid is vastgelegd dat de begrippen uit de landelijke wetten als 'hogere regelgeving' voorrang hebben op de begrippen uit deze verordening. In het tweede lid is vanuit praktisch oogpunt opgenomen dat er afspraken tussen het college en de betreffend artsen, specialisten en zorgverzekeraars van inwoners gemaakt dienen te worden over de verwijzing. In het derde lid is de mogelijkheid opgenomen voor het college om nadere regels te stellen op basis van deze verordening. De wettelijke basis hiervoor is artikel 156 van de Gemeentewet.

Artikel 65. Hardheidsclausule

Dit artikel voorziet in een mogelijkheid voor het college om af te wijken van het bepaalde in deze verordening als strikte toepassing van deze verordening leidt tot een onevenredige benadeling van betrokkene gelet op het doel van de regelgeving. De in artikel 3:4 van de Awb opgenomen verplichte belangenafweging en het daarmee verbonden evenredigheidsbeginsel spelen hierbij eveneens een rol. Daarnaast is in de Participatiewet al voorzien in voldoende mogelijkheden om af te wijken van de hoofdregels, zodat de hardheidsclausule hier niet aan de orde komt.

Artikel 66. Overgangsrecht

Vervallen

Artikel 67. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

In artikel 3.4 lid 1 van de Wmo is bepaald dat de aanbieder van maatschappelijke ondersteuning bij de toezichthoudend ambtenaar als bedoeld in artikel 6.1 van de Wmo meteen melding doet van iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening plaatsgevonden heeft en van geweld bij de verstrekking van een voorziening. Het gaat hierbij om geweld door de aanbieder jegens de inwoner. In artikel 6.1 van de Wmo is bepaald dat het college personen aanwijst die belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Wmo. In aanvulling op het bovenstaande regelt artikel 65 van deze verordening dat er door het college een regeling opgesteld wordt over het doen van meldingen en dat de toezichthoudend ambtenaar deze meldingen onderzoekt en het college adviseert over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld. Overeenkomstig het vierde lid kan het college bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening.

Hoofdstuk 9 Inspraak, cliëntenparticipatie en klachten

Artikel 68. Inspraak

In dit artikel wordt verwezen naar de op basis van artikel 150 van de Gemeentewet vastgestelde inspraakverordening. Op deze manier wordt gewaarborgd dat er eenzelfde inspraakprocedure geldt voor de diverse beleidsvelden. De inspraak geldt voor alle inwoners. Dit is uitdrukkelijk de bedoeling van de wetgever, omdat iedereen op enig moment aangewezen kan raken op ondersteuning.

Artikel 69. Cliënten- en inwonersparticipatie

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3 lid 3 van de Wmo, artikel 2.10 van de Jeugdwet en artikel 47 van de Participatiewet. In het derde lid wordt het aan het college overgelaten om de exacte invulling van deze participatie vorm te geven.

Artikel 86. Klachtenregeling

De gemeente is op grond van de Awb in het algemeen verplicht tot een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over gedragingen van personen en bestuursorganen die onder haar verantwoordelijkheid werkzaam zijn. In het eerste lid is een bepaling opgenomen over het gemeentelijke klachtrecht. Deze bepaling is niet verplicht op grond van de wet en is hier opgenomen in verband met het belang om in de verordening een zo goed mogelijk overzicht van rechten en plichten van inwoners te geven. Gelet op het van toepassing zijnde hoofdstuk 9 van de Awb, waarin een uitvoerige regeling over klachtbehandeling gegeven is, en ook het recht neergelegd is om na de afhandeling van de klacht de bevoegde ombudsman te vragen een onderzoek in te stellen, kan in deze verordening met de eenvoudige bepaling in dit artikel volstaan worden.

Hoofdstuk 10 Slotbepalingen

Artikel 87. Citeertitel

In het kader van de integrale benadering en de keuze om binnen de beleidsvelden van het sociaal domein één verordening vast te stellen, is gekozen voor een citeertitel, waaronder de drie beleidsvelden van de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet, te rangschikken zijn.

Artikel 88. Inwerkingtreding

Voor de inwerkingtreding van deze verordening is gekozen voor het samenvallen met het inwerkingtreden van de wijzigingen in de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet. Voordat deze verordening in werking kan treden, is deze op basis van artikel 139 van de Gemeentewet in ieder geval bekend gemaakt in het elektronische gemeentebblad.